Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0215

Turkkia koskeva komission vuoden 2025 kertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. kesäkuuta 2026 Turkkia koskevasta komission vuoden 2025 kertomuksesta (2025/2256(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon 17. ja 18. huhtikuuta 2024, 30. kesäkuuta 2023, 23. kesäkuuta 2022, 24. kesäkuuta 2021 sekä 12. joulukuuta 2019 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät ja kaikki aiemmat asiaa koskevat neuvoston ja Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon Turkin jäsenyyden Euroopan neuvostossa ja Natossa,

– ottaa huomioon Euroopan unionin ja Turkin tasavallan välisen sopimuksen luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta[1] (EU:n ja Turkin takaisinottosopimus),

– ottaa huomioon 25. maaliskuuta 2021 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston jäsenten julkilausuman Turkista,

– ottaa huomioon 18. maaliskuuta 2016 neuvostossa ja 29. marraskuuta 2015 Eurooppa-neuvostossa annetut EU:n ja Turkin julkilausumat,

– ottaa huomioon 3. lokakuuta 2005 hyväksytyn EU:n Turkin-neuvottelukehyksen,

– ottaa huomioon Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden 21. syyskuuta 2005 antaman julkilausuman Ankaran sopimuksen lisäpöytäkirjan allekirjoittamisen yhteydessä 29. heinäkuuta 2005 annetun Turkin julistuksen johdosta,

– ottaa huomioon 11. joulukuuta 2006 ja 6. maaliskuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät sekä Kööpenhaminassa 21. ja 22. kesäkuuta 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston

---

1 EUVL L 134, 7.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/252/oj.

puheenjohtajavaltion päätelmät, jotka tunnetaan myös Kööpenhaminan kriteereinä,

– ottaa huomioon 16. joulukuuta 2025 annetut neuvoston puheenjohtajan päätelmät laajentumisesta sekä 17. joulukuuta 2024 ja 12. joulukuuta 2023 annetut neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon kansainvälistä merioikeutta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS), jossa vahvistetaan rantavaltioiden merivyöhykkeitä ja täysivaltaisia oikeuksia sääntelevä oikeudellinen kehys,

– ottaa huomioon 4. marraskuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2025 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2025)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Türkiye 2025 Report” (SWD(2025)0756),

– ottaa huomioon 24. huhtikuuta 2024 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 06/2024 ”Turkin-pakolaisavun koordinointiväline – Hyödyllinen pakolaisille ja vastaanottaville yhteisöille, mutta vaikutuksesta ja kestävyydestä ei vielä varmuutta”,

– ottaa huomioon 29. marraskuuta 2023 ja 22. maaliskuuta 2021 annetut komission sekä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteiset tiedonannot EU:n ja Turkin poliittisten, taloudellisten ja kaupallisten suhteiden tilanteesta (JOIN(2023)0050 ja JOIN(2021)0008),

– ottaa huomioon 25. syyskuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen yhdeksäs vuosikertomus” (COM(2025)0517),

– ottaa huomioon 3. huhtikuuta 2025 annetun Euroopan alueiden komitean päätöslauselman turkkilaisten pormestarien pidättämisestä ja hyökkäyksestä paikallisdemokratiaa vastaan Turkissa,

– ottaa huomioon 5. maaliskuuta 2026 annetun Euroopan alueiden komitean lausunnon vuoden 2025 laajentumispaketista – Länsi-Balkan ja Turkki,

– ottaa huomioon kansainvälisen oikeuden perusperiaatteet ja YK:n peruskirjan, Kyproksen kahden yhteisön johtajien välillä vuosina 1977 ja 1979 tehdyt korkean tason sopimukset sekä YK:n turvallisuusneuvoston asiaan liittyvät päätöslauselmat Kyproksesta, mukaan lukien 4. maaliskuuta 1964 annettu päätöslauselma 186 (1964), jossa vahvistetaan Kyproksen tasavallan suvereniteetti, päätöslauselma 541 (1983) ja 11. toukokuuta 1984 annettu päätöslauselma 550 (1984) separatistisista toimista Kyproksessa, 25. marraskuuta 1992 annettu päätöslauselma 789 (1992), 23. heinäkuuta 2021 annettu YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajan julkilausuma Varoshasta sekä YK:n

turvallisuusneuvoston puheenjohtajan julkilausuma ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat YK:n Kyproksessa olevista rauhanturvajoukoista (UNFICYP), joiden toimeksiantoa jatkettiin 31. tammikuuta 2027 asti päätöslauselmalla 2815 (2026),

– ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen 46 artiklan, jonka mukaan sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen lopullisia tuomioita asioissa, joiden osapuolina ne ovat, sekä tästä johtuvan Turkin velvoitteen panna täytäntöön kaikki Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot,

– ottaa huomioon asiaa koskevat Euroopan neuvoston ministerikomitean päätöslauselmat,

– ottaa huomioon 27. maaliskuuta 2025 annetun Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin julkilausuman 12(2025) pormestarien erottamisesta Turkissa ”Dismissals of Mayors in Türkiye”,

– ottaa huomioon Euroopan neuvoston Venetsian komission istunnossaan 9. ja 10. lokakuuta 2025 hyväksymän raportin pormestarien tutkintavankeuden vaikutuksista paikalliseen demokraattiseen hallintoon ”The impact of the pre-trial detention of mayors on the exercise of local democratic governance”,

– ottaa huomioon Toimittajat ilman rajoja -järjestön julkaiseman maailman lehdistönvapausindeksin 2025,

– ottaa huomioon Media Freedom Rapid Response -hankkeen julkaiseman seurantaraportin 2025,

– ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen ja Istanbulin yleissopimuksen,

– ottaa huomioon Transparency International -järjestön 10. helmikuuta 2026 julkaiseman vuoden 2025 korruptioindeksin,

– ottaa huomioon 22. marraskuuta 2025 julkaistun Turkkia käsittelevän Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) asiakirjan ”Republic of Türkiye: Staff Concluding Statement of the 2025 Article IV Mission”,

– ottaa huomioon 11. kesäkuuta 2025 julkaistun Maailman talousfoorumin raportin sukupuolten epätasa-arvosta maailmassa ”The Global Gender Gap Report 2025”,

– ottaa huomioon 10. heinäkuuta 2020 annetun Unescon julkilausuman Hagia Sofiasta sekä Unescon maailmanperintökomitean Istanbulin historiallisista alueista tekemät asiaa koskevat päätökset 44 COM 7B.58 (2021) ja 45 COM 7B.58 (2023), jotka hyväksyttiin sen 44. ja 45. istunnossa,

– ottaa huomioon 11. maaliskuuta 2026 antamansa päätöslauselman EU:n laajentumisstrategiasta[1],

– ottaa huomioon 29. helmikuuta 2024 antamansa päätöslauselman EU:n yhdentymisen syventämisestä tulevaa laajentumista ajatellen[2],

– ottaa huomioon 12. helmikuuta 2026 antamansa päätöslauselman ulkomaisten toimittajien ja ulkomaisten kristittyjen kohdennetusta karkottamisesta Turkissa kansalliseen turvallisuuteen vedoten[3],

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Turkista,

– ottaa huomioon Kyproksesta antamansa päätöslauselmat,

– ottaa huomioon 15. huhtikuuta 2015 antamansa päätöslauselman armenialaisten kansanmurhan satavuotismuistopäivästä[4],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0106/2026),

A. toteaa, että Turkki on edelleen EU:n ehdokasmaa; ottaa huomioon, että Turkin hallitus on toistuvasti ilmoittanut EU-jäsenyyden olevan yhä sen poliittinen päämäärä, vaikka erot Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuihin arvoihin ja periaatteisiin ja joihinkin EU:n politiikkoihin kasvavat jatkuvasti; katsoo, että Turkin on uskottavasti osoitettava sitoutumisensa tiiviimpiin suhteisiin ja lähentymiseen Euroopan unioniin, noudatettava ja vaalittava Kööpenhaminan kriteerejä, joihin kuuluu EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikka, normalisoitava suhteensa kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin ja pyrittävä hyviin naapuruussuhteisiin EU:n ja sen kaikkien jäsenvaltioiden kanssa ja pidettävä niitä yllä, jotta se voi parantaa mahdollisuuksiaan EU-jäsenyyteen; ottaa huomioon, että Turkkia on toistuvasti pyydetty pidättäytymään kaikista toimista, jotka loukkaavat EU:n jäsenvaltioiden suvereniteettia ja täysivaltaisia oikeuksia ja ovat kansainvälisen oikeuden ja EU:n oikeuden vastaisia;

B. ottaa huomioon, että EU:hun liittymistä koskevat neuvottelut ovat olleet tosiasiassa pysähdyksissä vuodesta 2018 lähtien, mikä johtuu oikeusvaltion ja demokratian heikkenemisestä Turkissa ja jännitteisistä kahdenvälisistä suhteista tuona ajankohtana;

C. ottaa huomioon, että verrattuna edelliseen raportointikauteen eli vuoteen 2024 komissio totesi viimeisimmässä edistymiskertomuksessaan vuodelta 2025 jälleen kerran

---

1 Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2026)0077.
2 EUVL C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
3 Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2026)0047.
4 EUVL C 328, 6.9.2016, s. 2.

oikeusvaltion taantuneen huomattavasti ja ihmisoikeustilanteen heikenneen Turkissa ja kyseenalaisti demokratian perusperiaatteiden noudattamisen;

D. ottaa huomioon, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden tila on Turkin hallituksen vuodesta 2019 lähtien hyväksymistä yhdestätoista ”oikeuslaitospaketista” huolimatta edelleen erityisen huolestuttava; toteaa, että maan perustuslaillinen järjestys on vaarassa, sillä alemman oikeusasteen tuomioistuimet heikentävät perustuslakituomioistuimen arvovaltaa kieltäytymällä panemasta täytäntöön sen antamia tuomioita;

E. toteaa, että lainkäytössä esiintyy selvästi kaksoisstandardeja, minkä osoittaa samankaltaisten tapausten hyvin erilainen käsittely erityisesti poliittisissa tai korkean profiilin oikeusmenettelyissä tai valtion virkamiesten loukkaamisesta nostettuihin syytteisiin liittyvissä tapauksissa;

F. ottaa huomioon, että Turkki on käyttänyt rikosoikeutta ja terrorismin vastaista lainsäädäntöä järjestelmällisesti välineenä vaaleilla valittujen viranhaltijoiden, oppositiopoliitikkojen ja ihmisoikeuksien puolustajien hiljentämiseksi; ottaa huomioon, että viime aikoina demokraattiset standardit ja prosessit ovat rapautuneet huomattavasti Turkissa sekä paikallisella että valtion tasolla, mikä on seurausta tuomioistuinten päätöksistä ja hallituksen painostuksesta oppositiota edustavia pormestareita ja kuntia kohtaan; toteaa, että maaliskuussa 2024 pidetyistä paikallisvaaleista lähtien ainakin 39 oppositiopuolueita edustavaa pormestaria (29 tasavaltalaisesta kansanpuolueesta (CHP) ja 10 kansan tasa-arvo- ja demokratiapuolueesta (DEM)) on pidätetty ja erotettu virasta; toteaa, että 13 tapauksessa pormestarit korvattiin hallituksen nimittämillä uskotuilla henkilöillä;

G. ottaa huomioon, että pitkittyneen oikeusprosessin jälkeen Ankaran alueellinen muutoksenhakutuomioistuin antoi 21. toukokuuta 2026 päätöksen CHP:n vuoden 2023 puoluekongressia koskevasta ehdottomasta pätemättömyydestä (”mutlak butlan”) ja kumosi siten vaalit, joiden johdosta Özgür Özel valittiin puheenjohtajaksi ja nykyinen puoluejohto aloitti tehtävässään; toteaa, että tähän tuomioistuimen päätökseen liittyi mahdollisista vireillä olevista muutoksenhauista huolimatta erityinen kieltomääräys, jolla tosiasiallisesti erotettiin valittu johto ja siirrettiin sen toimivalta entiselle puheenjohtajalle Kemal Kılıçdaroğlulle ja edelliselle puoluekokoukselle; ottaa huomioon, että kolme päivää myöhemmin, 24. toukokuuta 2026, Turkin mellakkapoliisi hyökkäsi entisen puheenjohtajan Kılıçdaroğlun tiimin pyynnöstä CHP:n päätoimipaikkaan Ankarassa käyttäen kyynelkaasua ja väkivaltaa pannakseen täytäntöön tuomioistuimen päätöksen, jolla syrjäytettiin valittu johto ja palautettiin edellinen;

H. ottaa huomioon, että demokraattisesti valittu Istanbulin pormestari Ekrem İmamoğlu on ollut 19. maaliskuuta 2025 lähtien vankilassa tekaistujen syytteiden perusteella, joissa on merkkejä poliittisesta painostuksesta ja jotka rikkovat räikeästi rikosoikeuden perusperiaatteita, kuten henkilökohtaisen vastuun periaatetta; toteaa, että tätä pidetään laajasti yrityksenä eliminoida poliittisesti opposition pääehdokas ennen seuraavia presidentinvaaleja;

I. ottaa huomioon, että Turkin suurelle kansalliskokoukselle on tähän mennessä toimitettu noin 800 pyyntöä nykyisten parlamentin jäsenten parlamentaarisen koskemattomuuden poistamisesta; toteaa, että valtaosa pyynnöistä koskee parlamentin jäseniä, jotka edustavat oppositiopuolueita, pääasiassa DEM- ja CHP-puolueita;

J. ottaa huomioon, että Turkki on Euroopan neuvoston jäsen ja että siksi sitä sitovat oikeudellisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot; ottaa huomioon, että Turkki on parhaillaan historiallisen rikkomusmenettelyn kohteena, koska se ei ole soveltanut Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen merkittäviä tuomioita; ottaa huomioon, että Turkki kuuluu jatkuvasti niiden maiden joukkoon, joiden todetaan useimmin rikkovan Euroopan ihmisoikeussopimuksella suojattuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia; toteaa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa oli tammikuussa 2026 eniten vireillä Turkkia koskevia asioita ja niiden osuus oli kolmannes tuomioistuimen käsiteltävänä olleista tapauksista;

K. ottaa huomioon, että Freedom House -järjestö on luokitellut Turkin ”ei vapaaksi” ja että Turkki on yksi maista, joissa vapauden taso on laskenut maailmassa eniten viimeksi kuluneiden 11 vuoden aikana; ottaa huomioon, että maailman lehdistönvapausindeksin 2025 mukaan Turkin tilanne heikkenee edelleen ja se sijoittuu lehdistönvapauden suhteen 180 maan joukossa sijalle 159; toteaa, että raportissa korostetaan, että autoritaarisuus valtaa alaa Turkissa, tiedotusvälineiden moniarvoisuutta kyseenalaistetaan ja arvostelijat pyritään hiljentämään kaikin mahdollisin keinoin; toteaa, että Toimittajat ilman rajoja -järjestön ja BIA Media Monitoring -raporttien mukaan 20–29 toimittajaa joutui vankilaan vuonna 2025, kolme toimittajaa oli kuukausia kotiarestissa ja kymmenet toimittajat olivat tuomioistuimen valvonnan alaisena tavalla, joka rikkoi heidän liikkumisvapauttaan; toteaa, että samana ajanjaksona yhteensä 58 toimittajaa pidätettiin tai vietiin väkisin poliisin kuulusteltavaksi;

L. ottaa huomioon, että vuoden 2025 globaalissa tasa-arvoindeksissä Turkki sijoittui 146 maan joukossa sijalle 135, ja toteaa tämän korostavan sukupuolten jyrkkää eriarvoisuutta ja järjestelmällisiä puutteita naisten oikeuksien suojelussa; ottaa huomioon, että naismurhien lopettamiseen tähtäävän We Will Stop Femicide -foorumin tietojen mukaan vuonna 2025 tapahtui 297 epäilyttävää naisten kuolemantapausta ja 294 naismurhaa mutta toisten lähteiden mukaan niitä oli jopa 420; ottaa huomioon, että vuonna 2025 naisten epäilyttävien kuolemantapausten määrä kasvoi Turkissa

ennätyksellisen paljon; toteaa, että kattavan virallisen naismurhia koskevan tiedonkeruujärjestelmän puuttuminen on edelleen vakava huolenaihe; ottaa huomioon, että Turkki on yksi niistä OECD-maista, joissa esiintyy eniten naisiin kohdistuvaa väkivaltaa;

M. toteaa, että paikallisten ihmisoikeusjärjestöjen IHD:n ja TIHV:n mukaan Turkin vankiloissa oli 2. joulukuuta 2025 ennätykselliset 433 543 vankia, mikä merkitsee vankimäärän seitsenkertaistumista kahden viime vuosikymmenen aikana, ja että 460 921 henkilöä oli tuomioistuimen valvonnan alaisena; toteaa, että näiden järjestöjen mukaan sairaita vankeja oli 1 412 ja heistä 335:n tila oli vakava; toteaa, että Turkin vankiloiden kapasiteetti on ylittynyt, minkä seurauksena ongelmat, kuten ahtaus, puutteelliset elinolosuhteet ja perusresurssien rajallinen saatavuus, ovat pahentuneet; toteaa, että raportit vankiloissa tapahtuvista ihmisoikeusloukkauksista ovat lisääntyneet;

N. ottaa huomioon, että Turkin pistemäärä Transparency International -järjestön vuoden 2025 korruptioindeksissä oli 31/100, joka on pienin pistemäärä sitten vuoden 2013, jolloin se oli 50/100, ja että Turkki sijoittuu nyt 180 maan joukossa sijalle 124; toteaa, että Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) Turkkia koskevan neljännen kierroksen arviointiraportin 22 suosituksesta on yli yhdeksän vuotta raportin hyväksymisen jälkeen pantu kokonaan täytäntöön vain kolme;

O. ottaa huomioon, että Turkki on monimuotoinen ja monietninen yhteiskunta monimutkaisessa ja jännitteille alttiissa maantieteellisessä ympäristössä;

P. toteaa, että Turkissa on meneillään poliittinen prosessi nimeltä ”terrorivapaa Turkki”, jolla pyritään lopettamaan poliittinen väkivalta ja löytämään poliittinen ratkaisu kurdikysymykseen;

Q. katsoo, että liittymisprosessin ulkopuolellakin EU:n ja Turkin suhteissa tarvitaan rakentavia toimia; toteaa, että Turkki on Naton jäsen ja tärkeä kumppani laajemman itäisen Välimeren alueen vakauden kannalta ja kaupankäynnissä, taloussuhteissa, turvallisuudessa, muuttoliikeasioissa ja terrorismin vastaisessa yhteistyössä; toteaa, että yhteistyö Turkin kanssa etenee erinäisillä yhteisen edun mukaisilla politiikan aloilla muun muassa kaupan esteiden poistamista ja pakotteiden kiertämisen estämistä koskevan yhteistyön lisäämistä käsittelevien korkean tason vuoropuhelujen avulla ja voi edetä jatkossakin vaiheittaisella, oikeasuhtaisella ja peruutettavissa olevalla tavalla täysin huhtikuussa 2024 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti;

R. ottaa huomioon, että Turkki on edelleen yksi maailmassa eniten pakolaisia vastaanottaneista maista; katsoo, että EU:n ja Turkin välinen muuttoliikkeen hallintaan, turvallisuuteen ja alueelliseen vakauteen liittyvä yhteistyö on edelleen strategisesti tärkeää ja

auttaa vähentämään laittomia ja vaarallisia meren ylityksiä itäisen Välimeren reitillä Eurooppaan ja pelastamaan ihmishenkiä merellä; ottaa huomioon, että EU on osoittanut vuodesta 2011 alkaen lähes 12,5 miljardia euroa pakolaisten ja heitä vastaanottavien yhteisöjen tukemiseen Turkissa;

S. toteaa, että Turkin mukautuminen EU:n yhteiseen ulko- ja puolustuspolitiikkaan oli vuonna 2025 vähäisempää kuin koskaan aiemmin eli neljä prosenttia, kun se vuonna 2024 oli kuusi prosenttia; toteaa, että Turkin mukautuminen on selvästi vähäisempää kuin minkään muun ehdokasmaan; toteaa, että tämä indikaattori ei täysin kuvaa kyseisen ehdokasmaan toimintaa kaikilla tasoilla ulko- ja turvallisuuspolitiikassa;

T. ottaa huomioon, että itäisen Välimeren tilanteeseen liittyvät EU:n ja Turkin väliset jännitteet ovat laantuneet mutta eivät kokonaan poistuneet;

U. ottaa huomioon, että Turkki on edelleen merkittävä toimija Syyrian konfliktissa; ottaa huomioon, että Turkki on toteuttanut Syyrian alueella laajamittaisia, etenkin kurdien hallussa oleviin alueisiin kohdistuneita sotilasoperaatioita ja se miehittää alueita Pohjois-Syyriassa; toteaa, että kumpikin toiminta rikkoo kansainvälistä oikeutta;

V. ottaa huomioon, että Iranin hallinnon vastaisilla sotilasoperaatioilla on vaikutuksia Turkkiin sen maantieteellisen läheisyyden vuoksi ja myös heijastusvaikutuksia erityisesti muuttoliikepaineiden lisääntyessä jälleen; toteaa, että Turkin alueeseen on kohdistunut useita Iranista peräisin olevia ohjusuhkia, jotka on onnistuneesti neutraloitu Naton integroidun ilma- ja ohjuspuolustusjärjestelmän avulla;

W. ottaa huomioon, että EU:n ja Turkin kauppasuhteet ovat erityisen kattavat, toimitusketjut ovat pitkälle yhdentyneet ja kaupan arvo oli yli 210 miljardia euroa vuonna 2024; toteaa, että Turkki on EU:n viidenneksi suurin kauppakumppani ja EU Turkin selvästi suurin kauppakumppani sekä sen ensisijainen suorien ulkomaisten investointien lähde;

X. toteaa, että Turkin talous on kärsinyt korkeasta inflaatiosta, valuutan epävakaudesta ja rakenteellisista haasteista ja että tällä on ollut suoria vaikutuksia työntekijöihin, kotitalouksiin ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen; toteaa, että kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana kielteinen kehitys on pysähtynyt ja korjaantunut terveen makrotalouspolitiikan ansiosta, mutta vaikutusten näkyminen vie aikansa;

Y. ottaa huomioon, että Turkin kansalaisten osuus käsiteltyjen EU-viisumihakemusten määrästä on toiseksi suurin;

Z. ottaa huomioon, että Turkki isännöi YK:n 31. ilmastonmuutoskokousta Antalyassa marraskuussa 2026, ja katsoo, että Turkin olisi sen vuoksi osoitettava, että se on sitoutunut uskottavasti hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteidensa täyttämiseen ja kunnianhimoisempaan ilmastopolitiikkaan;

AA. ottaa huomioon, että merkittävät oppositiohahmot ovat viime aikoina puoltaneet avoimesti EU:n ja Turkin yhteydenpidon aloittamista uudelleen; toteaa, että HDP-puolueen entinen puheenjohtaja Selahattin Demirtaș on vaatinut Turkin liittymisprosessin jatkamista ajatuksenaan se, että näin käynnistettäisiin kaikista nykyisistä vaikeuksista ja puutteista huolimatta demokraattisiin uudistuksiin liittyviä toimia ja voitaisiin antaa kaikille sidosryhmille vaikutusvaltaa; toteaa, että CHP-puolueen puheenjohtaja Özgür Özel on EU:n sidosryhmille osoitetussa kirjeessä kannattanut osallistavampaa, strategista käsitystä EU:n ja Turkin välisestä yhteistyöstä, vahvistanut tukevansa EU:n täysjäsenyyttä ja korostanut, että institutionaalisen ja taloudellisen yhdentymisen syventäminen, myös Made in Europe -prosessissa, on tärkeä keino lujittaa demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota Turkissa; toteaa, että myös CHP-puolueen presidenttiehdokas, Istanbulin pormestari Ekrem İmamoğlu on todennut kirjeessään katsovansa, että irtautuminen yhteistyöstä Turkin kanssa heikentäisi EU:n tukea maan demokraattiselle muutokselle; toteaa, että hän on lisäksi vaatinut suhteiden periaatteellista vaiheittaista uudelleenrakentamista, johon kuuluisi Kööpenhaminan kriteereihin pohjautuva vakaa sitoutuminen ja tulliliiton uudistamista koskevien neuvottelujen pikainen käynnistäminen, sillä näin saataisiin Turkki mukautumaan tiiviisti EU:n normeihin ja vahvistettaisiin avoimuutta, kilpailukykyä ja oikeusvaltiota;

Sitoutuminen EU-jäsenyyteen

1. toteaa arvostavansa turkkilaisten enemmistön pitkäaikaista toivetta liittyä EU:hun ja säilyttää Turkin ehdokasasema, vaikka asiassa ei olekaan edistytty ja poliittinen tahto puuttuu; toteaa, että tästä johtuva kyllästyminen lisääntyy edelleen sidosryhmien keskuudessa prosessin molemmissa osapuolissa; korostaa kuitenkin, että liittymisprosessin eteneminen edellyttää konkreettista edistymistä oikeusvaltioperiaatteen ja demokraattisten prosessien noudattamisessa, ja katsoo, että tällaisen edistymisen puuttuessa Turkin liittymisprosessia ei voida jatkaa;

2. korostaa jäsenyysprosessin ansioihin perustuvaa, normatiivista luonnetta, sillä jäsenyydellä ei voi käydä kauppaa ja se riippuu Kööpenhaminan kriteerien täyttämisestä eivätkä sitä sido mitkään määräajat; korostaa, että tämän vaatimuksen täyttyminen edellyttää vakaita instituutioita, joilla taataan demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet, vähemmistöjen kunnioittaminen ja suojelu, hyvät naapuruussuhteet, kaikkien jäsenvaltioiden tunnustaminen,

kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja mukautuminen EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan;

3. pitää valitettavana, että huolimatta Turkin hallituksen toistuvista lausunnoista, joiden mukaan se on edelleen sitoutunut tavoitteeseen EU-jäsenyydestä, käsittelemättä on kuitenkin edelleen aiemmissa kertomuksissa esiin tuotuja liittymisprosessiin vaikuttavia vakavia huolenaiheita, kuten ihmisoikeuksien ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien jatkuva heikentyminen; pitää valitettavana myös, että oikeusvaltion on todettu taantuneen huomattavasti ja ihmisoikeuksien heikentyneen entisestään viimeisimmällä kaudella, mikä merkitsee, että viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana tapahtunut maan ajautuminen kohti autoritaarista mallia jatkuu; katsoo tämän edelleen jatkuvan reagoinnin puutteen olevan selvä osoitus siitä, että Turkin hallituksella ei ole aitoa poliittista tahtoa uudistusten toteuttamiseen tai liittymisprosessin elvyttämiseen;

4. kehottaa Turkin hallitusta ryhtymään sanoista tekoihin ja osoittamaan konkreettisin ja ymmärrettävin toimin olevansa aidosti halukas korjaamaan edelleen olemassa olevat oikeusvaltioon, ihmisoikeuksiin, demokraattisiin standardeihin, lehdistönvapauteen ja muihin perusvapauksiin sekä hyviin naapuruussuhteisiin ja kansainväliseen oikeuteen liittyvät puutteet sen sijaan, että valitellaan, kuinka kauan Turkki on joutunut odottamaan EU:n ovensuussa; korostaa muiden kiireellisten toimenpiteiden ohella erityisesti tarvetta vahvistaa oikeuslaitoksen riippumattomuutta, turvata sananvapaus, suojella toimittajia ja paikallisviranomaisten oikeuksia sekä saada poliittiset oikeudenkäynnit loppumaan;

5. toteaa kuitenkin jälleen, että vaikka liittymisprosessi on ollut pysähdyksissä vuodesta 2018, Turkki on edelleen strategisesti tärkeä maa, Nato-liittolainen ja maa, jonka kanssa EU:lla on monitasoiset kaupasta, taloudesta ja muuttoliikeasioista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ulottuvat suhteet; korostaa Turkin merkitystä alueen turvallisuuskehykselle ja vakaudelle sekä Ukrainan turvallisuudelle Venäjän hyökkäyksen vuoksi; korostaa kuitenkin, että kasvavat erimielisyydet ulkopolitiikan alalla ovat tuskin yhteensopivia Euroopan turvallisuus- ja puolustusarkkitehtuurin kanssa; kannattaa vahvasti molempia osapuolia hyödyttävän yhteistyösuhteen kehittämistä Turkin kanssa kaikilla yhteisen edun mukaisilla aloilla ja vaiheittaisella, oikeasuhtaisella ja peruutettavissa olevalla tavalla huhtikuussa 2024 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja sen edistämiseen sitoutuen;

6. toivoo, että Turkin hallituksen toiminta EU-jäsenyysprosessin ytimessä olevien keskeisten kysymysten osalta muuttuu niin, että EU:n ja Turkin välistä suhdetta voidaan kehittää kohti tiiviimpää kumppanuutta ja liittymisprosessin mahdollista tulevaa uudelleenaloittamista;

7. on erittäin huolissaan siitä, että muut EU:n toimielimet ja monet EU:n jäsenvaltiot ovat ottaneet vain ponnettomasti ja harvoin kantaa oikeusvaltion rapautumiseen Turkissa; korostaa, että kun EU:n korkean tason viranhaltijat eivät kiinnitä johdonmukaisesti ja julkisesti huomiota meneillään olevaan demokratian taantumiseen etenkään maahan tehtävien virallisten vierailujen yhteydessä, vaarana on, että Turkin kansalaisyhteiskunta vieraantuu EU:sta entisestään ja EU:n imago ja uskottavuus kärsivät myös Turkin EU-myönteisimmissä yhteiskuntaryhmissä niin, että niiden korjaaminen kestää kauan; kehottaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden Turkin-suurlähettiläitä jatkamaan vierailuja tunnettujen poliittisten vankien luona, osallistumaan heidän oikeudenkäynteihinsä, vastustamaan julkisesti jatkuvia hyökkäyksiä poliittisia puolueita, opposition jäseniä ja toisinajattelijoita vastaan ja ottamaan järjestelmällisesti esiin tähän liittyvän huolensa Turkin valtaapitävien kanssa sekä samalla pitämään yllä tiivistä yhteydenpitoa kansalaisyhteiskuntaan;

Liittymisprosessin ydin: demokratia, oikeusvaltio ja perusoikeudet

8. toteaa olevansa erittäin huolissaan oikeusvaltion jatkuvasta ja vakavasta rapautumisesta ja oikeuslaitoksen riippumattomuuden puutteesta Turkissa presidenttijohtoisesta järjestelmästä vallitsevan syvään juurtuneen autoritaarisen tulkinnan vuoksi; pitää valitettavana, että Turkin oikeuslaitos kohdistaa painostusta ja soveltaa mielivaltaisia päätöksiä poliitikkoihin, toimittajiin, juristeihin, aktivisteihin, taiteilijoihin ja kaikkiin, jotka uskaltavat esittää kritiikkiä; pitää valitettavana myös, että tiedotusvälineiden vapaus, mahdollisuudet kansalaistoimintaan ja kokoontumisoikeus heikkenevät, ja kehottaa hallitusta kääntämään tämän kehityksen suunnan ennen kuin on liian myöhäistä; vaatii toteuttamaan rakenteellisia toimenpiteitä, joilla oikeuslaitoksen riippumattomuutta voidaan parantaa merkittävästi;

9. pitää valitettavana puolueettomuuden ja riippumattomuuden puutetta ja sitä, että oikeuslaitoksessa sekä syyttäjät että tuomarit soveltavat laajalti kaksoisstandardeja erityisesti viranhaltijoiden loukkaamiseen tai korruptiosyytteisiin liittyvissä asioissa; panee merkille, että hallituksen kannattajia ei kohdella samalla kuin opposition jäseniä; pitää valitettavana myös laitonta käytäntöä, jossa poliittisia oikeustapauksia hoitavia tuomareita erotetaan ja siirretään toisiin tehtäviin mielivaltaisesti, mikä vaikuttaa huomattavasti prosessin puolueettomuuteen; kehottaa Turkin oikeuslaitosta lopettamaan salaisten todistajanlausuntojen käyttämisen, joka on erityisen yleinen käytäntö korkean profiilin tapauksissa ja jossa todisteet hyväksytään tarkistamatta, ja toteaa, että tämä loukkaa selvästi oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön vastaista; korostaa, että oikeudenkäyntien käyttäminen tällä tavoin väärin johtaa syyttömyysolettaman vakavaan rikkomiseen ja on ristiriidassa kansainvälisten oikeudellisten velvoitteiden ja Turkin oman

lainsäädännön kanssa; on huolissaan tiedoista, joiden mukaan oikeudenkäyntimenettelyjen laatu Turkissa on heikentynyt huomattavasti, mikä näkyy erityisesti heikkolaatuisissa syytteissä, jotka ovat sekä kansallisten että kansainvälisten oikeudellisten normien vastaisia; pitää Turkin tuomareiden ja syyttäjien neuvostoa ja sen ilmeistä riippuvuutta hallituksesta tuomareiden ja syyttäjien valinnassa, palvelukseen ottamisessa ja ylennyksissä keskeisenä tekijänä, joka mahdollistaa oikeuslaitoksen tarkoituksellisen käyttämisen toisinajattelijoiden vaientamisen välineenä;

10. pitää valitettavana, että vaikka EU:n laajentumispolitiikka on jälleen uudessa nosteessa, Turkki menettää tämän tilaisuuden demokraattisten uudistusten puuttumisen vuoksi; toteaa, että ensimmäinen askel tämän tilaisuuden hyödyntämiseksi olisi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Turkin perustuslakituomioistuimen tuomioiden noudattaminen; on edelleen järkyttynyt siitä, että Turkin viranomaiset ja erityisesti Turkin oikeuslaitos jättävät jatkuvasti huomiotta ja soveltamatta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen merkittäviä tuomioita, mikä heikentää oikeusvarmuutta ja johtaa rikkomusten jatkumiseen; pitää valitettavana, että Euroopan neuvoston ministerikomitean rikkomusmenettely on pitkittynyt, mikä on johtanut siihen, ettei ole ryhdytty tehokkaisiin toimiin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanemiseksi ja niiden noudattamisen varmistamiseksi; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään kaikkia diplomaattisia kanavia ja kehottamaan niiden kautta Turkkia panemaan täytäntöön asianomaiset Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot sekä harkitsemaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden noudattamisen asettamista asianmukaiseksi ehdoksi rahoituksen antamiselle; tuomitsee mitä jyrkimmin Turkin viranomaisten tarkoituksellisen päätöksen pitää edelleen laittomasti poliittisin perustein vangittuina tunnettuja henkilöitä, kuten HDP-puolueen entisiä puheenjohtajia Selahattin Demirtaşia ja Figen Yüksekdağia (yli yhdeksän vuotta) ja ihmisoikeuksien puolustajaa Osman Kavalaa (yli kahdeksan vuotta), huolimatta asiaa koskevista Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioista; vaatii, että heidät vapautetaan välittömästi ja ehdoitta; on järkyttynyt siitä, että välittömän vapauttamisen sijaan Selahattin Demirtaș sai 6. tammikuuta 2026 vielä yli vuoden vankeusrangaistuksen eri asiassa vuonna 2015 pidettyjen puheiden vuoksi huolimatta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen nyt jo kolmesta merkittävästä tuomiosta, joissa vaaditaan hänen vapauttamistaan ja joista viimeinen tuli lopulliseksi 3. marraskuuta 2025; pitää näitä toimia vakavana vallan väärinkäyttönä ja osoituksena oikeusvaltioperiaatteen räikeästä halveksinnasta; kehottaa jälleen Turkkia panemaan kaikilta osin täytäntöön kaikki Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot Euroopan ihmisoikeussopimuksen 46 artiklan mukaisesti ja noudattaen Turkin perustuslain 90 pykälästä johtuvia ehdottomia velvoitteita, mukaan lukien ihmisoikeustuomioistuimen vuonna 2023 antama tuomio asiassa Yüksel Yalçınkaya vastaan Turkki ja tuomiot siihen liittyvissä

asioissa; panee merkille Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätöksen olla myöntämättä korvausta tai olla kattamatta oikeudenkäyntikuluja tuhansissa kyseistä asiaa seuranneissa tapauksissa, mikä voi olla epäoikeudenmukaista valittajien kannalta ja ristiriidassa tuomioistuimen aiemman käytännön kanssa; vaatii Turkkia noudattamaan myös Kyproksessa kadonneita henkilöitä ja omaisuutta koskevia tuomioita, mukaan lukien Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 24. tammikuuta 2008 tekemä päätös Tassos Isaakin ja Solomos Solomoun murha-asiassa; kehottaa Turkin viranomaisia panemaan täytäntöön näistä murhista epäillyistä annetut kansainväliset pidätysmääräykset ja luovuttamaan kyseiset henkilöt Kyproksen tasavallalle;

11. on erittäin huolissaan Turkin voimistuvasta perustuslakikriisistä, joka johtuu siitä, että yleiset tuomioistuimet kieltäytyvät noudattamasta perustuslakituomioistuimen sitovia tuomioita tai muita asiaankuuluvien ylempien oikeusasteiden päätöksiä, mikä merkitsee oikeusjärjestyksen selvää murtumista; tuomitsee sen, että Gezi-tapauksen vastaaja Can Atalay on edelleen vangittuna perustuslakituomioistuimen kahdesta sitovasta päätöksestä huolimatta, ja tuomitsee jyrkästi hänen laittoman erottamisensa edustajantoimesta perustuslaillisia takeita ja äänestäjien demokraattista tahtoa avoimesti uhmaten; tuomitsee Istanbulin 13. rikosylioikeuden päätöksen olla hyväksymättä perustuslakituomioistuimen määräystä uudelleenkäsittelystä Gezi-tapauksen toisen vastaajan Tayfun Kahramanin osalta, sillä hänen terveytensä on heikentynyt huomattavasti viime aikoina, sekä hylätä hänen rangaistuksensa täytäntöönpanon keskeyttämistä ja hänen vapauttamistaan koskevat pyynnöt; on järkyttynyt siitä, että tunnettu manageri Ayşe Barım tuomittiin äskettäin rangaistukseen väitetystä osallistumisesta Gezi-puiston mielenosoitukseen 13 vuotta sitten, vaikka rikkomuksesta ei ole mitään todisteita; pitää lisäksi valitettavana, että Ankaran alueellisen hallintotuomioistuimen 13. hallinnollinen jaosto on kieltäytynyt noudattamasta ylimmän hallintotuomioistuimen asiassa Hafize Öztürk Türkmen antamaa ennakkopäätöstä, joka on ensimmäinen ”rauhantutkijoita” koskeva päätös ja jolla hänen olisi pitänyt saada yliopistovirkansa takaisin; vaatii mielivaltaisesti vangittujen henkilöiden välitöntä vapauttamista ehdoitta ja luopumista syytteistä yksinomaan perusoikeuksiensa käyttämisen vuoksi syytteeseen asetettujen henkilöiden osalta ja vaatii lisäksi lopettamaan terrorismin torjunnan ja oikeudellisten mekanismien väärinkäytön toisinajattelijoiden vaientamiseksi;

12. tuomitsee Turkin hallituksen poliittisiin puolueisiin ja opposition jäseniin kohdistaman herkeämättömän maalittamisen, joka on pääoppositiopuolue CHP:n tapauksessa ollut viime vuoden aikana erityisen ankaraa ja joka on siirtänyt Turkkia yhä kauemmas ennestäänkin rajallisesta puolueiden kilpailusta täysin autoritaarisen hallinnon suuntaan; tuomitsee jyrkästi CHP:n vaaleilla valitun puheenjohtajan Özgür Özelin ja puoluejohdon poliittisesti organisoidun poistamisen virasta sen jälkeen, kun tuomioistuin oli

päättänyt julistaa CHP:n vuoden 2023 kongressin mitättömäksi ja palauttaa entisen puoluejohdon; kehottaa Turkin hallitusta lopettamaan tämän väärinkäytöstaktiikan, joka on vakava hyökkäys demokraattista moniarvoisuutta, oikeusvaltiota sekä puolueen jäsenten ja äänestäjien suvereenia tahtoa vastaan Turkissa; pitää tätä tapausta viimeisimpänä esimerkkinä laajemmasta opposition tukahduttamisen kaavasta, johon kuuluu oikeusjärjestelmän välineellistäminen mahdollisten kilpailijoiden eliminoimiseksi tulevissa vaaleissa ja siten täysin autoritaarisen järjestelmän juurruttaminen Turkkiin yhä tiukemmin; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tuomitsemaan CHP:n johdon erottamisen julkisesti ja yksityisesti keskusteluissaan Turkin hallituksen kanssa ja tekemään rakentavampaa yhteistyötä Turkin oppositiopuolueiden kanssa; on huolissaan riskeistä, jotka liittyvät sisäisen kriisin pitkittymiseen tärkeimmän oppositiopuolueen sisällä, ellei ole olemassa nopeaa kongressia, jossa puolueen jäsenet voisivat päättää johtajuudestaan demokraattisesti;

13. tuomitsee jälleen jyrkästi Istanbulin suurkaupunkialueen pormestarin, CHP-puoluetta edustavan Ekrem İmamoğlun edelleen jatkuvan vangitsemisen ja virasta erottamisen ja toteaa, että siitä on tullut laajamittainen poliittinen tapaus, jossa on yli 400 vastaajaa, muun muassa kaupunginosien pormestareita ja viranhaltijoita, joista 105 on parhaillaan tutkintavankeudessa; torjuu jyrkästi Ankaran alueellisen tuomioistuimen 21. toukokuuta 2026 tekemän päätöksen kumota CHP-puolueen 38. sääntömääräisen puoluekokouksen ja 21. ylimääräisen puoluekokouksen päätös ja palauttaa puolueen johtoon CHP-puolueen entinen johtaja Kemal Kılıçdaroğlu nykyisen johtajan Özgür Özelin tilalle; pitää tätä päätöstä räikeänä esimerkkinä valtion puuttumisesta suurimman oppositiopuolueen sisäisiin asioihin; tuomitsee lisäksi vaaleilla oppositiopuolueesta valitun pormestarin Mustafa Bozbeyn ja useiden CHP-puolueen jäsenten pidättämisen 4. huhtikuuta 2026 virheellisten korruptio- ja lahjontasyytteiden perusteella; pitää tätä kehitystä lisäosoituksena demokraattisen hallinnon ja poliittisen moniarvoisuuden järjestelmällisestä rapauttamisesta paikallistasolla Turkissa; panee tyytyväisenä merkille EU:n kaupunginjohtajien ja kaupunkien edustajien sekä Euroopan alueiden komitean jäsenten äskettäiset vierailut Turkkiin, joilla he toivat esille solidaarisuuttaan ja tukeaan vastaajille; toistaa heidän vaatimuksensa kuntien vapauksien kunnioittamisesta; on erittäin huolissaan Istanbulin pahamaineisen entisen pääsyyttäjän Akın Gürlekin vastuulla laaditun lähes 4 000-sivuisen syytekirjelmän hyväksymisestä, sillä İmamoğlua syytetään siinä laajan rikollisverkoston johtamisesta ja syyllistymisestä 142 rikokseen, jotka voivat johtaa jopa 2 430 vuoden vankeusrangaistukseen; on tyytyväinen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen merkittävään päätökseen hyväksyä İmamoğlun väitettyä laitonta vangitsemisesta koskeva valitus käsiteltäväksi ensisijaisena asiana; tuomitsee kymmenien sekavien tutkintojen, päällekkäisten oikeusmenettelyjen ja mielivaltaisten hallinnollisten päätösten avulla toteutetut pitkään jatkuneet hyökkäykset CHP-puolueen nykyistä presidenttiehdokasta

Ekrem İmamoğlua vastaan, mukaan lukien äskettäin nostettu syyte ”poliittisesta vakoilusta” ja Turkin presidentin kelpoisuusehtona olevan yliopistotutkinnon laiton peruuttaminen poliittisin perustein; pitää valitettavana Istanbulin 5. hallintotuomioistuimen 23. tammikuuta 2026 tekemää päätöstä hylätä İmamoğlun pyyntö peruuttamispäätöksen kumoamisesta; on erittäin huolissaan siitä, että Turkin suuressa kansalliskokouksessa on pantu vireille nykyisten parlamentin jäsenten parlamentaarisen koskemattomuuden poistamiseksi valtava määrä menettelyjä, jotka koskevat valtaosin oppositiopuolueiden jäseniä; korostaa, että nämä toimet heikentävät mahdollisuuksia EU:n ja Turkin vahvempaan ja laajempaan kumppanuuteen ja suhteiden yleiseen paranemiseen; kehottaa Turkin kaikkia poliittisia toimijoita osallistumaan tosimielellä Turkin suuren kansalliskokouksen vahvistamiseen moniarvoisena kamarina, ratkomaan Turkin yhteiskunnan kohtaamia haasteita ja luomaan perustan demokraattiselle tulevaisuudelle;

14. on äärimmäisen huolissaan paikallisdemokratian jatkuvasta heikkenemisestä Turkissa; tuomitsee jyrkästi ainakin 39:n oppositiopuolueisiin kuuluvan vaaleilla valitun pormestarin ja kymmenien paikallishallinnon viranhaltijoiden erottamisen ja pidätykset sekä 13 pormestarin korvaamisen hallituksen nimittämillä uskotuilla henkilöillä, mihin on liittynyt usein myös Turkin terrorismin vastaisen lainsäädännön liian laajaa ja mielivaltaista soveltamista tai perusteettomia korruptioväitteitä; toistaa katsovansa, että tämä pitkään jatkunut uskottujen henkilöiden nimittäminen on räikeä hyökkäys paikallisdemokratian keskeisimpiä periaatteita vastaan; kehottaa Turkin viranomaisia muuttamaan suuntaa ja lopettamaan välittömästi opposition hallitsemien kuntien sortamisen, mihin kuuluu myös taloudellisten varojen valikoiva haltuunotto, sekä kunnioittamaan äänestäjien oikeutta valita vaaleilla edustajansa Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin ja Venetsian komission suositusten mukaisesti; on erittäin huolissaan äskettäisestä lainsäädäntöuudistuksesta, jonka mukaan paikallishallintojen, niiden sidosyhteisöjen ja kunnallisessa määräysvallassa olevien yritysten on saatava presidentin hyväksyntä ennen yritysten tai osuuskuntien perustamista ja muiden strategisten taloudellisten päätösten tekemistä, mikä laajentaa merkittävästi paikallisen taloudellisen päätöksenteon toimenpanon keskitettyä valvontaa ja heikentää entisestään paikallishallintojen kaventuvaa itsemääräämisoikeutta; korostaa, että paikallisdemokratian purkaminen heikentää merkittävästi valtion valmiuksia, erityisesti palvelujen tarjontaa, kriisitoimintaa (esimerkiksi maanjäristysten sattuessa) ja pakolaisten ja haavoittuvien ryhmien sosiaalipalveluja, minkä vuoksi se uhkaa ihmisten turvallisuutta;

15. tuomitsee puolustusasianajajiin heidän työnsä vuoksi kohdistuvan häirinnän ja hyökkäykset, joista ovat esimerkkinä Ekrem İmamoğlun asianajajan Mehmet Pehlivan vangitseminen, joka jatkuu edelleen, ja Selahattin Demirtaşin asianajajan Ramazan Demirin äskettäinen tuomitseminen 11 vuoden vankeusrangaistukseen; katsoo, että näillä

ja muilla asianajajiin kohdistetuilla toimilla puututaan kohtuuttomasti oikeuteen puolustautua ja käyttää asianajajaa, joka on yksi toimivan oikeuslaitoksen ja oikeusvaltion keskeisistä osatekijöistä; panee tyytyväisenä merkille, että Istanbulin 26. rikostuomioistuin vapautti Istanbulin asianajajaliiton puheenjohtajan ja kymmenen johtokunnan jäsentä terrorismiin liittyvistä syytteistä, mutta korostaa, että tätä rikosprosessia ei olisi pitänyt alun perinkään käynnistää; kehottaa Turkin viranomaisia ottamaan käyttöön suojatoimia asianajajien riippumattomuuden, turvallisuuden ja itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi ja varmistamaan, että asianajajat ja heidän ammattialajärjestönsä eivät joudu syytetoimien tai muun sopimattoman painostuksen kohteeksi pelkästään laillisten tehtäviensä hoitamisen vuoksi ja siten varmistamaan, että oikeusalan ammattilaisten oikeudet ovat Euroopan neuvoston normien mukaiset;

16. pitää valitettavana jatkuvaa ja lisääntyvää toimittajien ja riippumattomien tiedotusvälineiden syytteeseenpanoa, sensurointia ja häirintää, joilla näiltä evätään vapaus hoitaa työtehtäviään ja tiedottaa yleisölle, ja toteaa, tämä tehtävä on olennainen toimivan demokraattisen yhteiskunnan kannalta; on erittäin huolissaan tiedoista, joiden mukaan jopa 90 prosenttia kansallisista tiedotusvälineistä on nyt hallitusmyönteisiä tai hallituksen valvonnassa; pitää tähän liittyen erittäin valitettavana, että Turkin hallitus otti haltuunsa TELE1:n, joka oli yksi harvoista jäljellä olevista kriittisistä lähetystoiminnan harjoittajista ja joka on nyt uskotun henkilön valvonnassa; pitää tätä tahallisena hyökkäyksenä tiedotusvälineiden vapautta vastaan; tuomitsee riippumattomien toimittajien häirinnän, jonka yhteydessä toimittajia pidätettiin ja vangittiin vuonna 2025 entistä enemmän syytettynä pääasiassa terroristijärjestöön kuulumisesta, presidentin loukkaamisesta tai kokoontumisia ja mielenosoituksia koskevan lain väitetystä rikkomisesta; seuraa erittäin huolestuneena muun muassa seuraavien henkilöiden tapauksia: Deutsche Wellen toimittaja Alican Uludağ, joka pidätettiin yli vuoden takaisten sosiaalisen median julkaisujen vuoksi, jota pidettiin vangittuna ylimmän turvatason vankilassa yli 90 päivän ajan ja joka vapautettiin äskettäin, vaikka häntä vastaan nostetuista syytteistä ei oltu luovuttu ja hänen oikeudenkäyntiään on tarkoitus jatkaa syyskuussa, TELE1:n päätoimittaja Merdan Yanardağ, joka on vangittuna vakoilusyytösten vuoksi, Medyascopen toimittaja Furkan Karabay, joka on kolmen viime vuoden aikana pidätetty toistuvasti ja joka määrättiin äskettäin kahdeksi kuukaudeksi kotiarestiin, television uutisankkuri Sedef Kabaş, jolla on edessä uusi oikeudenkäynti sosiaalisten median julkaisujen vuoksi, veteraanitoimittaja Fatih Altayli, joka vapautettiin äskettäin ja joka odottaa nyt ratkaisua valitukseensa yli neljän vuoden vankeusrangaistuksesta, johon hänet tuomittiin muun muassa Turkin presidentin fyysistä uhkaamista koskevien naurettavien syytteiden perusteella, BirGünin toimittaja İsmail Arı, joka pidätettiin äskettäin väitettyä disinformaatiota koskevien syytteiden perusteella tutkimustyönsä vuoksi, ja ruotsalainen toimittaja Joakim Medin; kehottaa vapauttamaan välittömästi ja

ehdoitta kaikki epäoikeudenmukaisesti vangitut toimittajat; pitää erittäin valitettavana, että Turkin radio- ja televisioneuvostoa (RTÜK), jonka pitäisi olla riippumaton, käytetään riippumattomien tiedotusvälineiden vaientamiseen entisestään taloudellisten ja lähetystoimintaan liittyvien seuraamusten avulla, joita määrätään ylivoimaisesti eniten kriittisille tiedotusvälineille; pitää valitettavana lukuisia järjestelmällisiä toimia, joilla puututaan sananvapauteen verkossa, mukaan lukien toistuvat internetyhteyksien rajoitukset, kaistanleveyden rajoittaminen, lähetyskiellot ja sosiaalisen median tilien, verkkosivustojen ja tuhansien uutistarinoiden estäminen sekä sisällön poistamiskehotukset, joilla pyritään vaientamaan toimittajia ja tavallisia kansalaisia, usein ”kansallisen turvallisuuden ja yleisen järjestyksen” nojalla; tuomitsee sen, että Turkin viranomaiset käyttävät lainsäädäntöä välineenä toimittajien työn rajoittamiseen ja heidän kohdennettuun painostamiseensa; kehottaa Turkin valtaapitäviä Turkin kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisesti varmistamaan heti sananvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden suojelun ja takaamaan, että kukaan ei menetä vapauttaan yksinomaan perusoikeuksiensa rauhanomaisen käyttämisen takia;

17. on edelleen huolissaan kokoontumisten usein perusteettomasta kieltämisestä ja liiallisesta voimankäytöstä rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan; korostaa, että nämä käytännöt ovat vastoin Turkin perustuslain 34 pykälässä taattua oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen eivätkä ne vastaa kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja; on erityisen huolissaan näiden yksilönvapauksien loukkausten vaikutuksista opiskelijaliikkeeseen sekä siitä, miten erilaisilla sortotoimilla, muun muassa mielivaltaisilla pidätyksillä, kurinpitotutkimuksilla, apurahojen leikkauksilla, häädöillä asuntoloista, tiedotusvälineiden sensuroinnilla ja fyysisellä väkivallalla, näytetään pyrkivän rajoittamaan nuorten läsnäoloa julkisessa tilassa; pitää valitettavana, että suuri määrä ihmisiä on pidätetty tai tuomioistuinten valvontatoimenpiteiden alaisena, koska he kuuluvat kansalaisjärjestöihin tai asianajajaliittoihin tai ovat osallistuneet mielenosoituksiin, erityisesti Istanbulin pormestarin Ekrem İmamoğlun pidätyksen ja vangitsemisen jälkeisiin mielenosoituksiin, vappumielenosoituksiin tai naisten ja hlbti+-henkilöiden asiaa ajaviin mielenosoituksiin; panee merkille joitakin myönteisiä edistysaskelia, muun muassa muutamat vapauttavat päätökset, mutta kehottaa Turkin viranomaisia kunnioittamaan kokoontumis- ja mielenosoitusvapautta ilman aiheettomia rajoituksia;

18. ilmaisee kasvavan huolensa siitä, miten Turkin valtaapitävät juurruttavat kaikkialle yhteiskuntaan uskonnolliseen ajatustapaan perustuvaa taantumuksellista moraalista agendaa, mikä on selvästi ristiriidassa Turkin tasavallan perustuslaissa vahvistetun maallisen perustan kanssa; toteaa, että tämä hallitsevan koalition ajama muutos on enenevässä määrin havaittavissa lainsäädännössä, poliittisessa keskustelussa, koulutuksessa, kulttuurielämässä ja tiedotusvälineissä, mikä herättää vakavia kysymyksiä sekularismin, moniarvoisuuden ja perusvapauksien rapautumisesta; on huolissaan

Turkin hallituksen päätöksestä nostaa kanne 168:aa ”puolustamme sekularismia yhdessä” -julistuksen allekirjoittajaa vastaan ja toteaa näiden joukossa olevan muun muassa toimittajia, taiteilijoita ja tutkijoita;

19. on edelleen erittäin huolissaan akateemisen vapauden ja institutionaalisen riippumattomuuden tilasta, mistä on esimerkkinä Boğaziçin yliopiston tilanteen heikentyminen sen jälkeen kun yliopiston rehtori nimitettiin vuonna 2021 Turkin presidentin päätöksellä; katsoo, että tämän uskottuihin henkilöihin perustuvan mallin ulottamisella akateemisiin laitoksiin on ollut selvästi kielteisiä vaikutuksia akateemiseen elämään ja laitosten toimintaan ja tuloksiin ja se merkitsee etääntymistä yhä kauemmas akateemista vapautta koskevista EU:n normeista ja kuvastaa hallituksen pyrkimyksiä tiukentaa kaiken mahdollisen toisinajattelun valvontaa; kehottaa Turkin viranomaisia varmistamaan maan yliopistojen demokraattisen hallinnon ja autonomian ja lopettamaan opiskelijoihin kohdistuvat tukahduttamistoimet, joilla rajoitetaan heidän yhdistymis- ja sananvapauttaan ja heidän oikeuttaan osallistua täysipainoisesti ja vapaasti akateemiseen elämään; ilmaisee huolensa tapauksesta, jossa Bilgin yliopisto suljettiin äkillisesti presidentin asetuksella 22. toukokuuta 2026 ja avattiin kolmen päivän kuluttua uudelleen merkittävän julkisen vastarinnan ja opiskelijoiden ja tutkijoiden laajojen protestien jälkeen, ja pitää tätä jälleen yhtenä esimerkkinä akateemiseen vapauteen ja institutionaaliseen riippumattomuuteen kohdistuvista uhkista ja valtion puuttumisesta korkeakoulutukseen;

20. on yhä hyvin huolissaan naisten oikeuksista ja etenkin sukupuolistuneen väkivallan ja naismurhien suuresta määrästä Turkissa; kehottaa Turkin johtoa parantamaan lainsäädäntökehystä ja sen täytäntöönpanoa, muun muassa soveltamalla suojelulakia nro 6284 kaikilta osin, ja torjumaan näin tehokkaasti kaikenlaista naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja niin sanottua kunniamurhakäytäntöä, luomaan vahvempia suojelumekanismeja ja lopettamaan sitkeän rankaisemattomuuden perinteen saattamalla rikoksiin syyllistyneet vastuuseen; pitää valitettavana, että vaikka Turkin hallitus on julistanut vuoden 2025 ”perheen vuodeksi”, se on päättänyt omaksua hyvin ideologisen ja taantumuksellisen lähestymistavan, jossa sukupuolten tasa-arvoa pidetään uhkana ja jonka seurauksena naisten näkyvyys julkisessa tilassa vähenee edelleen ja naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa kohdellaan usein perheen sisäisenä asiana, mikä lisää osaltaan rankaisemattomuutta; toistaa tuomitsevansa jyrkästi Turkin vetäytymisen Istanbulin yleissopimuksesta presidentin asetuksella ja kehottaa jälleen kumoamaan tämän päätöksen ja ratifioimaan yleissopimuksen uudelleen; on huolissaan siitä, että naisten oikeuksia ajaviin kansalaisjärjestöihin kohdistuu yhä kasvavaa painostusta muun muassa järjestelmällisen hallinnollisen häirinnän ja syytetoimien myötä; kehottaa Turkin hallitusta puuttumaan edelleen jatkuvaan sukupuolten epätasa-arvoon talouselämässä, sillä naispuolisen työvoiman osallistumisaste Turkissa on OECD-maiden

alhaisimpia, sekä naisten edelleen vähäiseen osallistumiseen päätöksentekoon ja poliittisiin prosesseihin;

21. tuomitsee jyrkästi hlbti+-henkilöiden perusoikeuksien jatkuvat loukkaukset ja niiden suojelun puutteen Turkissa, esimerkkeinä mielivaltaiset pidätykset, yhä esiintyvä vihapuhe, viharikokset, fyysinen väkivalta ja syrjivä retoriikka, sekä jatkuvan seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvien stereotypioiden käytön ja niiden perusteella leimaamisen tiedotusvälineissä; pitää valitettavana, että Turkin valtaapitävät ovat tämän jatkuvan syrjinnän torjumisen sijaan jopa lisänneet heihin kohdistuvaa sortoa hyökkäämällä perheen vuosi -aloitetta hyödyntäen erityisesti hlbti+-yhteisöä ja siihen kuuluvien oikeuksia vastaan; on erittäin huolissaan useista viime vuonna julkisuuteen tulleista lakiluonnoksista, joihin sisältyy ensimmäistä kertaa Turkin tasavallan historiassa hlbti+-identiteetin kaikenlaisen ilmaisun ja samaa sukupuolta olevien henkilöiden suostumukseen perustuvan seksuaalisen kanssakäymisen kriminalisointi; kehottaa Turkin valtaapitäviä pidättäytymään sellaisista Turkin rikoslain uudistuksista, jotka ovat ristiriidassa Turkin kansainvälisten velvoitteiden, muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvien velvoitteiden, kanssa; pitää erittäin valitettavana, että Turkin hallitus kielsi vuonna 2025 jälleen KuirFest-festivaalin ja Pride-kulkueen järjestämisen Istanbulissa ja muualla, sekä monia muita homofobian vastaisia toimia ja että se myönsi samaan aikaan virallisen luvan ulkopuolelle sulkemista ja syrjintää edistäville hlbti+-henkilöiden vastaisille tapahtumille ja mielenosoituksille; pitää valitettavana, että hlbti+-kysymysten parissa toimiviin kansalaisjärjestöihin kohdistuvan häirinnän lisääntymisen yhteydessä İzmirissä toiminut Genç LGBTI+-yhdistys lakkautettiin tuomioistuimen päätöksellä siveettömyyttä koskevien syytteiden perusteella, ja toteaa, että näitä käytetään yhä enemmän aktivisteja ja taiteilijoita, muun muassa turkkilaista poplaulajaa Mabel Matizia, vastaan; panee tyytyväisenä merkille, että Ankarassa sijaitseva tuomioistuin päätti 23. helmikuuta 2026 vapauttaa ihmisoikeuksien puolustajan, hlbti+-aktivisti Enes Hocaoğulların kaikista syytteistä; pitää valitettavana, että hänet asetettiin perusteettomasti syytteeseen ja hän joutui viettämään 35 päivää tutkintavankeudessa, koska hän oli käyttänyt sananvapauttaan Euroopan neuvoston järjestämässä konferenssissa maaliskuussa 2025;

22. kehottaa jälleen edellä kuvattu demokratian huomattava taantuminen huomioon ottaen komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa harkitsemaan EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän mukaisten rajoittavien toimenpiteiden määräämistä, mukaan lukien EU:ssa olevien varojen jäädyttäminen, vakavista ja tahallisista ihmisoikeuksien ja perusvapauksien loukkauksista vastuussa oleville turkkilaisille viranhaltijoille, myös uskotun henkilön tehtävän vastaanottaneille ja heidät nimittäneille viranhaltijoille ja valtion sortokoneiston

keskeisille toimijoille, kuten Istanbulin entiselle pääsyyttäjälle Akın Gürlekille; on järkyttynyt hänen äskettäisestä ylentämisestään oikeusministeriksi, mikä osoittaa, että hän on koko uransa ajan ollut poliittista asialistaa noudattava poliittinen toimija; ilmaisee vahvan solidaarisuutensa Turkin kansalaisyhteiskuntaa, ihmisoikeus-, nais- ja hlbti+-järjestöjä, nuorisoaloitteita, ammatillisia yhdistyksiä, asianajajaliittoja ja ammattiliittoja kohtaan; toistaa näkemyksensä siitä, että EU:n taloudellinen tuki ja tekninen apu olisi jatkossakin keskitettävä näille ryhmille ja niitä olisi lisättävä;

23. tuomitsee tietoon tulleet ulkomailla asuviin Turkin kansalaisiin kohdistuvat rajatylittävät sortotoimet, kuten uhkailun, pakkopalautukset ja kansainvälisten yhteistyömekanismien väärinkäytön; tuomitsee Turkin aiemmat toimet, jotka ovat heikentäneet Euroopan sosiaalista yhteenkuuluvuutta, turvallisuutta ja demokraattisia prosesseja, kuten puuttumisen jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin maahanmuuttajayhteisöjen kautta ja Turkin valtiollisen Anadolu-tietotoimiston käytön propagandaelimenä; on yhä huolestunut siitä, että rasistinen ääriliike Ülkü Ocakları, joka tunnetaan myös nimellä ”Harmaat sudet” ja joka on läheisessä yhteydessä hallitsevaan Kansallismieliseen toimintapuolueeseen (MHP), leviää paitsi Turkissa myös EU:n jäsenvaltioissa; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita selvittämään mahdollisuutta kieltää liikkeen yhdistykset EU:n jäsenvaltioissa; tuomitsee sen, että Turkin viranomaiset myöntävät politiikka-, rahoitus-, media- ja logistiikkatukea Muslimiveljeskuntaan yhteydessä oleville liikkeille, verkostoille, yhdistyksille, hyväntekeväisyysjärjestöille ja oppilaitoksille, jotka toimivat useiden EU:n jäsenvaltioiden alueella sekä EU:n naapurustossa, minkä ansiosta ne voivat toteuttaa toimia, joihin liittyy ideologista vaikuttamista, rahoitusta ja rekrytointia; kehottaa Turkkia lakkauttamaan kaikenlaisen tuen näille järjestöille;

24. on erittäin huolissaan siitä, että suuresta tilanahtaudesta ja huonoista elinoloista johtuva Turkin vankiloiden surkea tilanne ei ole parantunut, ja toteaa, että muun muassa Euroopan neuvoston raporttien mukaan kidutus ja kaltoinkohtelu ovat erittäin yleisiä ja perushyödykkeiden, kuten hygieniatuotteiden ja terveydenhuollon, ja tiedon saatavuus on erittäin rajoitettua; panee merkille tiedot raskaana olevien naisten pitämisestä tutkintavankeudessa, mukaan lukien tapaukset, joissa he ovat synnyttäneet vangittuina ollessaan; kehottaa Turkkia asettamaan etusijalle muut kuin vapaudenmenetykseen perustuvat toimenpiteet raskaana olevien naisten ollessa kyseessä ja varmistamaan naisvankeja koskevien YK:n sääntöjen (Bangkokin säännöt) täytäntöönpanon kaikilta osin; on erityisen huolissaan alaikäisten, ikääntyneiden ja vakavasti sairaiden vankien vankilaolosuhteista, jotka eivät saatujen tietojen mukaan ole kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimivan Euroopan neuvoston komitean vahvistamien normien mukaiset; panee merkille vankeusrangaistusten täytäntöönpanoa koskevaan lakiin liittyvät viimeaikaiset oikeudelliset uudistukset, jotka ovat tasoittaneet tietä

tuhansien vankien ennenaikaiselle tai ehdonalaiselle vapauttamiselle; kehottaa Turkin viranomaisia välttämään näiden uudistusten syrjivää täytäntöönpanoa poliittisin perustein ja vapauttamaan ensisijaisesti haavoittuvassa asemassa olevia vankeja, kuten ikääntyneitä, sairaita ja vammaisia henkilöitä sekä äitejä lapsineen; kehottaa Turkin viranomaisia uudistamaan vankilapolitiikkaansa ja puuttumaan kidutuksen ja kaltoinkohtelun ehkäisemiseen liittyviin riittämättömiin oikeudellisiin takeisiin ja parantamaan toimintaansa tapauksissa, joissa on ilmoitettu kidutuksesta, kaltoinkohtelusta tai väärinkäytöksistä; on huolissaan paikallisten ihmisoikeusjärjestöjen varoituksista tahdonvastaisten katoamisten lisääntymisestä uudelleen vuodesta 2016 lähtien;

25. antaa Turkin valtaapitäville ja poliittisille puolueille kiitosta niiden ponnisteluista käynnissä olevan ”terrorivapaa Turkki” -aloitteen yhteydessä, ja toteaa, että ne ovat tasoittaneet tietä historiallisille läpimurroille kuten terroristijärjestö Kurdistanin työväenpuolueen (PKK) ilmoitetulle hajottamiselle; pitää kuitenkin valitettavana, että Turkin hallitus ei ole ryhtynyt ripeisiin ja päättäväisiin toimiin, ja toteaa, että sen viivyttelevä suhtautuminen prosessin seuraaviin vaiheisiin on tehnyt siitä heikomman ja alttiimman ulkoiselle kehitykselle ja antanut samalla tilaa polarisoitumisen lisääntymiselle; korostaa tarvetta estää terrorismin vastaisen lainsäädännön laaja soveltaminen laillisen poliittisen toiminnan, rauhanomaisen toisinajattelun, kansalaisyhteiskunnan toiminnan ja riippumattomien tiedotusvälineiden rajoittamiseksi; pitää valitettavana, että aloitteeseen liittyy sorron ilmapiiri ja demokraattisen paikallishallinnon rajoittamista; pitää valitettavana kurdien jatkuvaa poliittista sortoa, oikeudellista häirintää ja kulttuuristen ja kielellisten oikeuksien rajoittamista, jotka heikentävät demokraattisia periaatteita ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta; panee merkille Turkin suuren kansalliskokouksen yhteyteen perustetun kansallisen solidaarisuuden, veljeyden ja demokratian valiokunnan lopullisen mietinnön; toivoo, että prosessi etenee edelleen niin, että Turkin parlamentilla on siinä näkyvä rooli ja sen tuloksena löytyy rauhanomainen ja kestävä ratkaisu kurdikysymyksen poliittisten, sosiaalisten, demokraattisten ja turvallisuuteen liittyvien näkökohtien suhteen, kurdien oikeuksia koskevat lainsäädäntöuudistukset pannaan täytäntöön ja saadaan aikaan sovinto Turkin yhteiskunnan eri ryhmien välillä; korostaa, että tämän prosessin pitäisi tarjota tilaisuus etsiä ratkaisuja pitkäaikaisiin ihmisoikeusongelmiin ja vahvistaa demokraattisia instituutioita; kannustaa kaikkia sidosryhmiä, erityisesti Turkin hallitusta, hyödyntämään tätä prosessia kaikin tavoin uudistusten edistämiseksi ja ihmisoikeuksien suojelun parantamiseksi saattamalla terrorismin torjuntaa – joka on edelleen tärkeä yhteistyön ala EU:n kanssa – koskeva lainsäädäntö ja muu lainsäädäntö ja sen täytäntöönpano EU:n ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusnormien mukaiseksi ja luopumalla viime vuosikymmenellä vallinneesta turvallisuuslähtöisestä lähestymistavasta; katsoo, että joissakin viimeaikaisissa tapahtumissa on havaittavissa ristiriitaisia ja

huolestuttavia merkkejä, ja toteaa, että tällaisia ovat muun muassa uskottujen henkilöiden järjestelmän jatkuminen sekä Selahattin Demirtaşin, hänen asianajajansa Ramazan Demirin ja Istanbulin Esenyurtin kaupunginosan pormestarin Ahmet Özerin uudet tuomiot; panee merkille, että Ahmet Özer tuomittiin yli kuuden vuoden vankeusrangaistukseen syytettynä terroristijärjestöön kuulumisesta, mikä perustui hänen rooliinsa hänen oman CHP-puolueensa sekä DEM-puolueen epävirallisessa poliittisessa liittoumassa vuoden 2024 paikallisvaaleissa;

26. kehottaa Turkin valtaapitäviä luomaan institutionaalisen kehyksen, joka on erottamaton osa kestävää rauhanprosessia ja jonka avulla voidaan käsitellä tahdonvastaisia katoamisia, pakkosiirtoja ja muita vakavia ihmisoikeusloukkauksia, jotka johtuvat kurdikysymykseen liittyvästä vuosikymmeniä kestäneestä konfliktista; kehottaa perustamaan moniarvoisia seurantamekanismeja ja ottamaan ihmisoikeusjärjestöt ja kansalaisyhteiskunnan toimijat merkityksellisellä tavalla mukaan myös kansallisen solidaarisuuden, veljeyden ja demokratian valiokunnan suositusten täytäntöönpanoon;

27. toteaa, että uskonnon- ja vakaumuksenvapaudelle on Turkissa yleisesti ottaen riittävät oikeudelliset takeet ja että maassa kunnioitetaan yleisesti vapautta harjoittaa uskontoa; kehottaa Turkin valtaapitäviä korjaamaan jäljellä olevat puutteet etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksien suojelussa, erityisesti kun kyseessä ovat niiden oikeushenkilöys, vähemmistökielten riittämätön suojelu ja tukeminen, vähäiset mahdollisuudet koulutustuen saamiseen, pappien koulutuksen, nimittämisen ja seuraajien valinnan rajoitukset, vähemmistökielisten tiedotusvälineiden ja julkisen mainonnan rajallinen saatavuus sekä omistusoikeuksien nauttimiseen liittyvät jatkuvat vaikeudet; kehottaa Turkkia panemaan täytäntöön Venetsian komission suositukset, Euroopan neuvoston päätöslauselmat ja kaikki asiaa koskevat Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot, myös ne, jotka koskevat Gökçeadan (Imbrosin) ja Bozcaadan (Tenedosin) saarten kreikkalaiskatolista väestöä; panee huolestuneena merkille, että eri uskontokuntien, muun muassa alaviittiyhteisöjen ja muiden kuin muslimiyhteisöjen, edustajat kohtaavat edelleen byrokraattisia esteitä yrittäessään rekisteröidä uskonnonharjoittamispaikkoja; kehottaa Turkkia hyväksymään kauan odotetun asetuksen johtokunnan jäsenten valinnasta muissa kuin muslimivähemmistöjen säätiöissä, jotka hallinnoivat yhteisösairaaloita; kehottaa jälleen Turkkia kunnioittamaan merkitystä, joka ekumeenisella patriarkaatilla on ortodokseille kaikkialla maailmassa, sekä tunnustamaan sen oikeushenkilöyden ja kirkollisen ekumeeninen patriarkka -arvonimen julkisen käytön asiaa koskevan Venetsian komission suosituksen mukaisesti; kehottaa Turkkia kunnioittamaan täysin ja suojelemaan Unescon maailmanperintöluettelossa olevien Hagia Sofian ja Khoran museon poikkeuksellista yleismaailmallista arvoa; panee huolestuneena merkille, että Turkki ei ole vieläkään pannut täytäntöön Unescon maailmanperintökomitean vuosina 2021

ja 2023 tekemiä kahta päätöstä Turkin velvollisuuksista toteuttaa erityistoimenpiteitä näiden monumenttien suojelemiseksi; pitää valitettavana, että Unescon maailmanperintökohteiden luetteloon lisättäväksi ehdotettua Panagia Soumelan luostaria ei ole suojeltu; ilmaisee vakavan huolensa vähemmistöjen uskonnonharjoittamispaikkoihin kohdistuvasta ilkivallasta ja niiden tuhoamisesta; tuomitsee jyrkästi jatkuvat vihanilmaukset alaviittien, kristittyjen ja juutalaisten vähemmistöjä vastaan; kehottaa Turkin viranomaisia tutkimaan tehokkaasti vähemmistöihin kohdistuvista viharikoksista, kuten vihapuheesta, ja kaikenlaisesta vähemmistöjen syrjinnästä vastuussa olevia henkilöitä ja asettamaan heidät syytteeseen sekä varmistamaan, että tiedotusvälineiden sääntelyviranomaiset soveltavat muun muassa uskonnollisiin yhteisöihin, erityisesti alaviittien, kristittyjen ja juutalaisten yhteisöihin, kohdistuvan vihaan yllyttämisen ja vihapuheen torjuntaa koskevia normeja; panee tyytyväisenä merkille vuodesta 1971 lähtien suljettuna olleen Halkin seminaarin suunnitellun uudelleen avaamisen ja pitää sitä merkittävänä myönteisenä askeleena uskonnollisten oikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien tunnustamisessa sekä kehottaa poistamaan kaikki esteet, jotka haittaavat sen asianmukaista toimintaa; pitää valitettavana, että satoihin ulkomaisiin kristittyihin pappeihin, lähetyssaarnaajiin ja heidän perheenjäseniinsä on viime vuosina sovellettu hallinnollisia toimenpiteitä, kuten N-82 ja G-87, joiden nojalla heidät on määritetty kansalliseksi turvallisuusuhaksi ilman todisteita, oikeudenkäyntiä tai tehokkaita muutoksenhakukeinoja, mikä on johtanut heidän karkottamiseensa Turkista tai heidän paluunsa epäämiseen; kehottaa Turkin hallitusta ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin täyden uskonnonvapauden ja syrjimättömyyden takaamiseksi YK:n puitteissa ja EU:n säännöstön ja periaatteiden mukaisesti; kehottaa Turkkia pidättäytymään kaikista lausunnoista tai toimista, jotka voitaisiin tulkita puuttumiseksi EU:n jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin ja jotka koskevat Traakian muslimivähemmistön tilannetta, asiaa koskevat Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot huomioon ottaen;

Sosioekonomiset ja kestävyyteen liittyvät uudistukset

28. pitää myönteisenä Turkin johdon käynnistämää meneillään olevaa makrotalouden vakautus- ja uudistusohjelmaa ja sen sitoumusta vähentää inflaatiota ja suojella kasvua, ja toteaa, että se on johtanut inflaation vähenemiseen ja lisännyt luottamusta Turkin liiraan, kuten myös IMF:n henkilöstön viimeaikaiset IV artiklan mukaiset kuulemiset Turkissa osoittavat; toteaa, että taloustilanne on näistä toimista huolimatta edelleen hauras ja epävakaa ja epätavallisen rahapolitiikan tulokset vaikuttavat edelleen elinkustannuksiin; toteaa, että koska tällä tiellä pysyminen edellyttää tiukkaa rahapolitiikkaa ja varovaista finanssipolitiikkaa, olisi toteutettava toimenpiteitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien, erityisesti eläkeläisten, suojelemiseksi;

29. toteaa, että oikeusvaltion ja oikeusvarmuuden jatkuva rapautuminen vaikuttaa väistämättä kielteisesti sijoittajien luottamukseen ja talouteen; korostaa, että kestävä talouskehitys edellyttää vahvoja demokraattisia instituutioita, oikeusvaltiota, oikeusvarmuutta ja perusoikeuksien kunnioittamista; korostaa, että viranomaisten laittomilla toimilla voi olla valtavia taloudellisia vaikutuksia, kuten Istanbulin pormestarin pidättäminen maaliskuussa 2025 osoitti; toteaa, että se johti taloudelliseen sekasortoon ja merkittävään pääomapakoon, mikä pakotti asianomaiset viranomaiset toteuttamaan poikkeuksellisia toimia liiran arvon laskun pysäyttämiseksi, sijoittajien luottamuksen palauttamiseksi ja rahoitusvakauden säilyttämiseksi virallisten valuuttavarantojen huomattavan pienenemisen kustannuksella; on huolissaan säästötalletussuojarahastolle (TMSF) myönnettyjen poikkeuksellisten valtuuksien laajamittaisesta käytöstä; toteaa, että se on ottanut haltuunsa satoja yksityisiä yrityksiä, muun muassa suuria monialayrityksiä ja mediayhtiöitä, kuten TELE1:n, ja nimittänyt niihin uskottuja henkilöitä, minkä seurauksena TMSF on yksi maan suurimmista yritystoimijoista; toteaa, että lahjakkaiden ihmisten muuttaminen pois Turkista ulkomaille oikeusvaltioon ja perusvapauksiin liittyvien huolenaiheiden vuoksi on voinut lisätä taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia;

30. panee merkille, että Turkin hallitus on hiljattain löytänyt Eskişehirin maakunnasta merkittäviä harvinaisten maametallien esiintymiä, mikä voi nostaa Turkin merkittäväksi toimijaksi maailmanlaajuisilla strategisilla markkinoilla; korostaa tämän löydöksen potentiaalia harvinaisten maametallien maailmanlaajuisten toimitusketjujen monipuolistamisessa ja häiriönsietokyvyn parantamisessa sekä myös löydökseen liittyviä merkittäviä haasteita, kuten edistyneiden louhinta- ja jalostusteknologioiden saatavuutta sekä tarvetta varmistaa ympäristönsuojelun korkea taso ja luonnonvarojen kestävä hallinta;

31. kehottaa Turkin johtoa panemaan täytäntöön Turkin kansainväliset velvoitteet, jotka liittyvät korruption torjuntaan, etenkin korruption vastaiseen YK:n yleissopimukseen ja asiaankuuluviin Euroopan neuvoston yleissopimuksiin, ja varmistamaan GRECOn suositusten tehokkaan täytäntöönpanon muun muassa hyväksymällä tarvittavaa lainsäädäntöä, mikä on yksi jäljellä olevista viisumivapautta koskevista edellytyksistä; korostaa tarvetta parantaa julkisten hankintamenettelyjen, poliittisten puolueiden rahoituksen, oikeuslaitoksen, julkishallinnon ja rakennusalan nuhteettomuutta, sillä ne ovat edelleen erityisen alttiita korruptiolle; pitää erittäin valitettavana, että viranomaisten käynnistämät viimeaikaiset korkean tason korruptiotutkinnat ovat kohdistuneet yksinomaan oppositiota edustaviin pormestareihin ja opposition johtamiin kuntiin, mikä heikentää entisestään luottamusta viranomaisten tehokkuuteen ja todelliseen tahtoon torjua korruptiota; vaatii Turkin viranomaisia varmistamaan puolueettomuuden ja avoimuuden

korruptiontorjuntatoimissaan; vaatii Turkin viranomaisia tehostamaan väärennösten torjuntaa ja palauttamaan omistusoikeusjärjestelmän kansainvälisten normien mukaiseksi;

32. pitää myönteisenä, että Turkki poistettiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän (FATF) harmaalta listalta kesäkuussa 2024 sen edistyttyä merkittävästi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntajärjestelmänsä parantamisessa; kehottaa Turkkia toimimaan enemmän EU:n säännöstön ja FATF:n suositusten mukaisesti tehostaakseen edelleen rahanpesun torjuntaa ja terroristiryhmien rahoituksen estämistä koskevaa kehystään, mukaan lukien tilisiirtojen jäljitettävyyttä koskevat säännöt sekä sen ehkäiseminen, että uusia maksukanavia ja kryptovaroja käytetään laittomaan rahoitukseen;

33. huomauttaa, että useita työmarkkinoihin liittyviä keskeisiä haasteita on edelleen ratkaisematta, kuten pimeä työ, sukupuolten väliset palkkaerot ja tuloerot; on edelleen huolissaan työehtosopimusneuvottelujen vähäisestä kattavuudesta ja yksityisen sektorin ammatillisen järjestäytymisen vakavista esteistä; katsoo, että työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun tarkoitettujen mekanismien parantaminen ja uusien työturvallisuuteen liittyvien haasteiden ratkaiseminen edellyttävät lisätoimia; muistuttaa, että järjestäytymisvapaus ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ovat keskeisiä moniarvoisen yhteiskunnan kehityksen ja vaurauden kannalta; kehottaa Turkin valtaapitäviä poistamaan esteet, jotka rajoittavat oikeutta ammatilliseen järjestäytymiseen ja työehtosopimusneuvotteluihin, hyödyntämällä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelumekanismeja tehokkaasti, sekä tunnustamaan viranhaltijoiden lakko-oikeuden; pitää valitettavana, että Turkissa ammattiyhdistysaktivisteja pidätetään toistuvasti pelkästään siksi, että he ovat hoitaneet tehtäviään; tuomitsee tähän liittyen tekstiilialan ammattiliiton BİRTEK-SENin puheenjohtajan Mehmet Türkmenin äskettäisen vangitsemisen 15. maaliskuuta 2026 ja toteaa, että hän oli vangittuna yli kuukauden ajan myös vuonna 2025; vaatii vapauttamaan hänet välittömästi ja lopettamaan häneen kohdistuvan oikeudellisen häirinnän;

34. panee merkille Turkin uuden ilmastolain vuodelta 2025, joka tuli voimaan heinäkuussa 2025, ja pitää myönteisenä päästökauppajärjestelmän sisällyttämistä siihen, vaikka joitakin parannuksia muun muassa todistusten enimmäismääriin on vielä tarpeen tehdä; pitää erittäin valitettavana, että Turkin tulokset ilmastonmuutoksen hillinnässä ovat edelleen erittäin kehnot, ja kehottaa Turkin hallitusta kehittämään uskottavan lainsäädäntökehyksen päästövähennyksille; korostaa, että energia- ja luonnonvaraministeriön suunnitelma jatkaa kotimaisen hiilivoiman ja muun hiili-intensiivisen sähköntuotannon tukemista hidastaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton etenemistä; kehottaa Turkin hallitusta päättämään kivihiilestä luopumista koskevasta etenemispolusta ja aikaistamaan hiilidioksidipäästöjen huipun

ajankohtaa vuodesta 2038 – ottaen huomioon myös sen, että se isännöi YK:n 31. ilmastokokousta vuonna 2026; kehottaa EU:ta ja Turkin viranomaisia syventämään ja priorisoimaan yhteistyötä vihreän kehityksen ohjelman osalta, erityisesti hiilen hinnoittelun alalla hiilirajamekanismin (CBAM) yhteydessä, käsittelemään vaikutuksia turkkilaisiin viejiin ja tukemaan teollisuuden hiilestä irtautumisen rahoitusta ja sähköverkon modernisointia sekä oikeudenmukaisen siirtymän toimintapolitiikkaa;

35. on huolissaan eläinten hyvinvoinnista Turkista lähtevissä ja Turkin kautta kulkevissa kuljetuksissa; kehottaa noudattamaan kansainvälisiä normeja ja ehkäisemään ylikuormitusta ja lämpöstressiä; tuomitsee kulkukoirien ja -kissojen tappamiset ja kaltoinkohtelun, joista on saatu tietoja; vaatii niiden kantojen hallintaa kansainvälisten normien mukaisesti;

Alueellinen yhteistyö ja hyvät naapuruussuhteet

36. antaa jälleen Turkille kiitosta siitä, että se on ottanut vastaan noin 2,7 miljoonaa pakolaista, joista 2,3 miljoonaa on tilapäistä suojelua saavia syyrialaisia tammikuussa 2026; panee merkille, että Frontexin tammikuussa 2025 julkaisemien tietojen mukaan laiton muuttoliike Turkin ja EU:n rajalla väheni absoluuttisesti noin neljänneksellä; muistuttaa Turkin yhteistyön merkityksestä muuttovirtojen tehokkaan ja hallitun hallinnan kannalta; toteaa lisäksi, että EU on vuodesta 2011 lähtien osoittanut lähes 12,5 miljardia euroa Turkin tukemiseen pakolaisten ja vastaanottavien yhteisöjen auttamiseksi; kannattaa EU:n rahoituksen jatkamista, jotta voidaan edelleen turvata pakolaisten terveydenhuolto, koulutus, suojelu ja kotouttaminen Turkissa; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita ylläpitämään ja mahdollisuuksien mukaan lisäämään taloudellista tukea humanitaariseen apuun ja suojelun edellytysten turvaamiseen Turkissa sekä tehostamaan toimia turkkilaisten kansalaisjärjestöjen ja pakolaisjohtoisten järjestöjen tukemiseksi;

37. ilmaisee huolensa syyrialaispakolaisten suojeluympäristön heikkenemisestä Turkissa, mihin kuuluu muun muassa sairausvakuutusten voimassaolon keskeyttäminen, pakolaisleirien sulkeminen ilman asianmukaisia vaihtoehtoja sekä kansainvälisten kansalaisjärjestöjen ja YK:n tarjoamien palvelujen supistaminen; on yhä huolissaan myös vähemmistöryhmien, pakolaisten ja muuttajien tilanteesta, sillä he joutuivat vuonna 2025 edelleen syrjinnän, väkivallan ja pakkotoimin tapahtuvien palautusten kohteeksi; painottaa, että Turkin on jatkettava Syyrian pakolaisten suojelua, kunnes heidän paluunsa edellytykset täyttyvät; kehottaa Turkin viranomaisia ottamaan jälleen käyttöön lyhyet tiedustelukäynnit tai vastaavia mekanismeja, jotka mahdollistavat tietoon perustuvat palautuspäätökset; panee huolestuneena merkille luotettavilta lähteiltä saadut tiedot, joiden mukaan EU:n rahoittamissa säilöönottokeskuksissa Turkissa on tapahtunut vakavia ihmisoikeusloukkauksia, ja kehottaa komissiota käynnistämään

asiasta avoimen ja riippumattoman tutkimuksen; kehottaa komissiota huolehtimaan mahdollisimman suuresta avoimuudesta ja tarkkuudesta varojen kohdentamisessa sekä varmistamaan, että EU:n rahoittamat hankkeet, erityisesti säilöönottokeskuksiin ja rajavalvontaan liittyvät hankkeet, ovat kaikkien asiaa koskevien ihmisoikeusnormien mukaisia; kehottaa Turkkia varmistamaan vuonna 2016 annetun EU:n ja Turkin julkilausuman sekä EU:n ja Turkin takaisinottosopimuksen täyden ja syrjimättömän täytäntöönpanon suhteessa kaikkiin jäsenvaltioihin; korostaa, ettei muuttajien haavoittuvuutta saa käyttää poliittisiin tarkoituksiin EU:ta tai sen jäsenvaltioita vastaan; vaatii Turkkia jatkamaan vilpittömässä mielessä yhteistyötä kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kanssa muuttoliikkeen alalla ja varmistamaan, että ihmissalakuljettajille välitetään selkeä viesti, jolla ehkäistään laittomien virtojen jatkumista;

38. kehottaa jälleen Turkkia pyrkimään sanelevan ja aggressiivisen lähestymistavan sijaan rakentavaan lähestymistapaan naapurustossaan; suhtautuu myönteisesti Kreikan ja Turkin väliseen jatkuvaan vuoropuheluun, johon kuuluu korkean tason tapaamisia, kuten pääministeri Mitsotakisin ja presidentti Erdoğanin välinen huippukokous helmikuussa 2026, joka voi luoda rakentavan ympäristön ja osaltaan rauhoittaa tilannetta itäisellä Välimerellä ja joka on ratkaisevan tärkeä konfliktien kärjistyessä vaarallisesti alueella laajemmin; korostaa jälleen tukevansa vahvasti alueen vakautta ja turvallisuutta sekä kannustaa kaikkia osapuolia edistämään edelleen tätä vuoropuhelun ja yhteistyön linjaa tavoitteena ratkaista kaikki ratkaisemattomat kiistat ja erimielisyydet kansainvälisen oikeuden puitteissa; on erittäin huolissaan siitä, että Turkki uhkaa yhä virallisesti sodalla Kreikkaa (casus belli), mikä on käsittämätöntä liittolaisten ja hyvien naapureiden välillä – jos Kreikka käyttää laillista oikeuttaan laajentaa aluevesiään 12 meripeninkulmaan asti Egeanmerellä YK:n merioikeusyleissopimuksen 3 artiklan mukaisesti; pitää erittäin valitettavana, että Turkki loukkaa edelleen EU:n jäsenvaltioiden, kuten Kreikan ja Kyproksen tasavallan, suvereniteettia ja täysivaltaisia oikeuksia, ja toteaa, että tästä ovat osoituksena muun muassa niin kutsutun Blue Homeland -opin edistäminen, Kreikan aluevesien ja ilmatilan loukkausten merkittävä lisääntyminen vuoteen 2024 verrattuna, vaikkakin jälkimäiset ovat edelleen suhteellisen vähäisiä, NAVTEX-järjestelmän poliittinen välineellistäminen, Kreikan mannerjalustan ja talousvyöhykkeen loukkaaminen estämällä yhteyksiä EU:hun koskevien hankkeiden, kuten EU:n yhteistä etua koskeviksi hankkeiksi nimettyjen Great Sea Interconnector- ja EastMed Pipeline -hankkeiden, edistyminen, merten aluesuunnitteludirektiivin[5] nojalla julkaistun Kreikan merten

---

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/89/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, merten aluesuunnittelun puitteista (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 135, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj).

aluesuunnitelman torjuminen ja Kreikan suvereeniteettiin ja lainkäyttövaltaan kuuluvia alueita käsittävän Turkin merten aluesuunnitelman julkaiseminen, kokonaisuudessaan Kreikan aluevesillä Egeanmerellä sijaitsevan Kreikan suunnitteleman meripuiston vastustaminen ja kahden turkkilaisen meripuiston perustaminen osittain Kreikan lainkäyttövaltaan kuuluville alueille elokuussa 2025 ja turkkilaisten alusten Kreikan aluevesillä harjoittaman laittoman kalastuksen huomattava lisääntyminen vuodesta 2024; ilmaisee vakavan huolensa Ankaran yliopiston kansallisen merioikeuskeskuksen (DEHUKAM) laatimasta lakiehdotuksesta, jolla kodifioitaisiin Blue Homeland -oppi ja joka voisi olla suoraan vakiintuneen kansallisen oikeuden vastainen; kehottaa jälleen Turkkia kunnioittamaan täysin kaikkien EU:n jäsenvaltioiden suvereniteettia niiden aluemerellä ja ilmatilassa sekä niiden täysivaltaisia oikeuksia EU:n ja kansainvälisen oikeuden, kuten UNCLOSin, mukaisesti, mukaan lukien oikeus määritellä mannerjalustansa ja talousvyöhykkeensä ja oikeus tutkia ja hyödyntää luonnonvarojaan; kehottaa tässä yhteydessä Turkkia olemaan hyväksymättä mitään lakia, joka voisi olla näiden periaatteiden vastainen; toteaa jälleen, että merialueiden lainkäyttövallan määrittelyä Välimerellä koskeva Turkin ja Libyan yhteisymmärryspöytäkirja rikkoo kolmansien valtioiden täysivaltaisia oikeuksia, ei ole merioikeuden mukainen eikä sillä voi olla oikeusvaikutuksia kolmansiin valtioihin;

39. vahvistaa painokkaasti näkemyksensä, jonka mukaan ainoa ratkaisu Kyproksen kysymykseen on oikeudenmukainen, kattava, toteuttamiskelpoinen ja demokraattinen, sovituissa YK:n puitteissa aikaan saatu ratkaisu, joka perustuu sellaiseen kahden poliittisesti yhdenvertaisen yhteisön ja alueen liittovaltioon, jolla on yksi kansainvälinen oikeushenkilöys, yksi suvereniteetti ja yksi kansalaisuus, kuten todetaan asiaa koskevissa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa, sovituilla aloilla, joilla on tapahtunut lähentymistä, ja YK:n pääsihteerin kehyksessä, ja noudattaen kansainvälistä oikeutta ja unionin perustana olevia periaatteita ja arvoa; vaatii kiireellisesti Kyproksen yhdistymistä koskevien neuvottelujen aloittamista uudelleen YK:n pääsihteerin suojeluksessa niin pian kuin mahdollista ja kehottaa jatkamaan tilanteesta, jossa neuvottelut keskeytyivät Crans-Montanassa vuonna 2017; kehottaa Turkkia luopumaan Kyproksen kahden valtion ratkaisua koskevasta ehdotuksesta, sillä se on mahdoton hyväksyä, ja palaamaan ratkaisulle sovittuun perustaan ja YK:n puitteisiin;

40. on tyytyväinen YK:n pääsihteerin toimiin laaja-alaisten sovintoneuvottelujen jatkamiseksi, kuten henkilökohtaisen lähettilään nimittämiseen Kyprokseen. kehottaa komissiota nimittämään nopeasti uuden Euroopan komission Kyproksen-erityislähettilään; suhtautuu myönteisesti kahteen epäviralliseen, laajennetussa kokoonpanossa YK:n pääsihteerin suojeluksessa Genevessä maaliskuussa 2025 ja New Yorkissa heinäkuussa 2025 järjestettyyn kokoukseen sekä presidentti Nikos Christodoulidesin ja

Kyproksen turkkilaisen yhteisön johtajan Tufan Erhürmanin useisiin Kyproksessa järjestettyihin tapaamisiin, mukaan lukien tapaaminen joulukuussa 2025, jonka julkilausumassa painotettiin, että varsinaisena tavoitteena on Kyproksen kysymyksen ratkaiseminen poliittisen tasa-arvon pohjalta, sellaisena kuin se on määritelty YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa; panee tyytyväisenä merkille molempien osapuolten kannan, joka on seurausta siitä, että Kyproksen turkkilaisella yhteisöllä on uusi johtaja, mikä on osaltaan herättänyt uutta toivoa suotuisan ilmapiirin luomisesta ratkaisua koskevien neuvottelujen uudelleenkäynnistämiselle; suhtautuu myönteisesti sopimukseen uusista luottamusta lisäävistä toimista, sillä ne ovat myönteisiä ja merkityksellisiä askeleita, ja kannustaa panemaan ne täytäntöön; tukee vahvasti yhteydenpidon jatkamista molempien osapuolten välillä YK:n pääsihteerin suojeluksessa sekä hänen henkilökohtaisen Kyproksen-lähettiläänsä työtä; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tukemaan määrätietoisesti tämän vuoropuhelun jatkamista sekä olemaan valmiita tukemaan tämän prosessin mahdollista onnistumista kaikin tarvittavin tavoin; kehottaa kaikkia osapuolia hyödyntämään tätä myönteistä kehitystä neuvottelujen uudelleenkäynnistämiseksi, ettei tilaisuutta menetetä;

41. kehottaa Turkkia kunnioittamaan puskurivyöhykettä ja UNFICYP:n toimeksiantoa sekä lopettamaan ja peruuttamaan kaikki yksipuoliset toimet ja rikkomukset puskurivyöhykkeellä ja sen läheisyydessä ja pidättymään uusista tällaisista toimista ja provokaatioista, kuten maanviljelijöiden häirinnästä ja uhkailusta; kehottaa jälleen Kyproksen tasavaltaa, Turkkia, Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja YK:ta toteuttamaan yhteistyössä puskurivyöhykkeen demilitarisointiin tähtääviä konkreettisia toimia jännitteiden vähentämiseksi sekä YK:n johdolla käytävien neuvottelujen uudelleen aloittamisen kannalta suotuisten olosuhteiden tukemiseksi; kehottaa Turkkia vetäytymään Stroviliasta ja helpottamaan Pylaa koskevan yhteisymmärrysasiakirjan täytäntöönpanoa kaikilta osin; kehottaa lisäksi Turkkia vetämään joukkonsa Kyproksesta ja pidättäytymään kaikista yksipuolisista toimista, jotka vahvistaisivat saaren pysyvää jakautumista, sekä toimista, joilla muutetaan demografista tasapainoa; tuomitsee jyrkästi Turkin pyrkimykset parantaa separatistisen yhteisön asemaa miehitetyssä Kyproksessa muun muassa turkkilaisten valtioiden järjestön ja Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestön puitteissa, ja kehottaa kaikkia valtioita kunnioittamaan Kyproksen suvereniteettia YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti; tuomitsee Turkin jatkuvat pyrkimykset “avata” Varosha ja asuttaa se muilla kuin sen laillisilla asukkailla YK:n turvallisuusneuvoston asiaa koskevien päätöslauselmien vastaisesti; kehottaa Turkkia peruuttamaan laittomat toimensa ja siirtämään Varoshan alueen sen laillisille asukkaille YK:n väliaikaisen hallinnon alaisuuteen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 550 (1984) ja 789 (1992) mukaisesti; pitää valitettavina pyrkimyksiä muuttaa Varosha synkän matkailun kohteeksi, jossa tragedia esitetään sensaatiohakuisesti ja joka loukkaa sen laillisten asukkaiden ihmisarvoa ja oikeuksia;

tuomitsee Kyproksen tasavallan miehitetyillä alueilla sijaitsevien kyproksenkreikkalaisille kuuluvien kiinteistöjen edelleen jatkuvan haltuunoton, myynnin ja luvattoman rakentamisen; on edelleen syvästi huolissaan enklaaveissa asuvien kyproksenkreikkalaisten kohtaamista koulutukseen ja uskontoon liittyvistä rajoituksista ja esteistä; kehottaa Turkkia tehostamaan yhteistyötään Euroopan neuvoston ja sen asiaankuuluvien elinten ja toimielinten kanssa, reagoimaan niiden keskeisiin suosituksiin, panemaan kaikilta osin täytäntöön Euroopan ihmisoikeussopimuksen uskonnonvapauden, mielipiteen- ja sananvapauden, oikeuden tutustua kulttuuriperintöön ja harjoittaa uskontoa, mukaan lukien oikeus uskonnollisiin seremonioihin ja oikeus nauttia kulttuuriperinnöstä, osalta sekä lopettamaan kulttuuriperinnön ja uskonnollisen perinnön tahallisen tuhoamisen; antaa tunnustusta kulttuuriperintöä käsittelevän yhteisöjenvälisen teknisen komitean työlle monien vaurioita kärsineiden muistomerkkien kunnostamisessa; pitää valitettavana, että Turkki kieltäytyy jatkuvasti noudattamasta kansainvälistä siviili-ilmailuoikeutta ja perustamasta viestintäkanavaa Turkin ja Kyproksen tasavallan lennonjohtokeskusten välille, sillä viestintäkanavan puuttuminen aiheuttaa todellisia turvallisuusriskejä ja vaaratilanteita, kuten Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto ja kansainvälinen lentäjäliittojen kattojärjestö International Federation of Air Line Pilots’ Association ovat todenneet; kehottaa jälleen Turkkia noudattamaan velvoitettaan panna kaikilta osin ja ilman syrjintää täytäntöön Ankaran sopimuksen lisäpöytäkirjan määräykset kaikkiin jäsenvaltioihin, myös Kyproksen tasavaltaan, nähden ja noudattamaan lokakuussa 2005 hyväksytyn neuvottelukehyksen mukaisia velvoitteitaan EU:ta kohtaan;

42. kehottaa jälleen Turkkia antamaan Kyproksen turkkilaiselle yhteisölle tarvittavat mahdollisuudet toimia asemansa mukaisesti yhtenä saaren laillisena yhteisönä, joka on Kyproksen tasavallan perustuslain heille takaama oikeus; kehottaa jälleen komissiota lisäämään yhteyksiään Kyproksen turkkilaisen yhteisöön, jotta voidaan helpottaa Kyproksen kysymyksen ratkaisemista ja muistuttaa, että sen paikka on Euroopan unionissa; kehottaa kaikkia osapuolia toimimaan rohkeammin yhteisöjen saattamiseksi yhteen; korostaa, että EU:n lainsäädäntö on pantava täytäntöön koko saarella sen jälkeen, kun Kyproksen kysymys on ratkaistu kokonaisuudessaan; panee merkille YK:n ihmisoikeusvaltuutetun ja YK:n pääsihteerin vuosikertomuksen Kyproksesta; on edelleen huolissaan sananvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden rajoituksista, muun muassa kyproksenturkkilaisiin ihmisoikeusaktivisteihin ja etenkin Turkin vaikutusvaltaa arvostelleisiin toimittajiin, muun muassa toimittaja Şener Leventiin ja kyproksenturkkilaisen journalistiliiton puheenjohtajaan Ali Kişmiriin, kohdistuneesta väkivallasta tai väkivallan uhasta; panee merkille Kyproksessa kadonneita henkilöitä käsittelevän komitean merkittävän työn ja kehottaa helpottamaan pääsyä Turkin armeijan hallussa oleville sotilasalueille, sen sotilasarkistoihin ja tietoihin vainajien siirtämisestä uusiin hautapaikkoihin;

43. korostaa, että on tärkeää vahvistaa EU:n ja Turkin yhteistyötä alueen turvallisuuteen liittyvissä asioissa erityisesti, kun otetaan huomioon geopoliittisen ympäristön muuttuminen; toteaa tässä yhteydessä jälleen Turkin strategisen ja geopoliittisen merkityksen myös Naton jäsenenä sekä sen kasvavan läsnäolon, vaikutusvallan ja välittäjän ja sovittelijan roolin kansainvälisen turvallisuuden ja EU:n strategisten etujen kannalta keskeisillä alueilla, kuten Mustanmeren alueella, Ukraina mukaan lukien, ja Etelä-Kaukasiassa ja Lähi-idässä, sekä muilla tärkeillä yhteistyön aloilla, kuten muuttoliikkeen hallinnassa, terrorismin torjunnassa ja energiaturvallisuudessa; toteaa, että Turkki jatkaa aktiivista osallistumistaan EU:n kriisinhallintaoperaatioihin ja -tehtäviin ja antaa niihin merkittävän panoksen; korostaa, että Turkin kanssa tehtävää käytännön yhteistyötä turvallisuuden ja puolustuksen alalla voidaan vahvistaa silloin, kun se palvelee yhteisiä strategisia etuja; on kuitenkin yhä hyvin huolissaan siitä, että Turkki sulkee edelleen yhden jäsenvaltion Naton kanssa tehtävän yhteistyön ulkopuolelle; kehottaa Turkkia olemaan käyttämättä Nato-jäsenyyttään EU:n ja Naton yhteistyön estämiseen;

44. pitää valitettavana Turkin vähäistä mukautumista EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (YUTP), sillä se on laskenut vuoden 2024 kuudesta prosentista ennätyksellisen alas neljään prosenttiin vuonna 2025; panee kuitenkin merkille, että tämä indikaattori, joka perustuu pelkästään tilastointiin yhdenmukaisuudesta korkean edustajan / komission varapuheenjohtajan lausuntojen sekä neuvoston pakotepäätösten kanssa, ei välttämättä täysin kuvaa kaikkia osallistumisen ja vuoropuhelun tasoja ulko- ja turvallisuusyhteistyön puitteissa; pitää tähän liittyen myönteisenä hiljattain lisääntynyttä vuoropuhelua EU:n kanssa sekä aktiivista osallistumista EU:n kriisinhallintaoperaatioihin ja -tehtäviin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan puitteissa ja merkittävää panosta niissä; panee merkille voimistuvan lännenvastaisen asenteen Turkin johdossa; ilmaisee huolensa sen mahdollisista vaikutuksista EU:n etuihin Länsi-Balkanilla, Mustanmeren alueella, Etelä-Kaukasiassa, Välimerellä ja Lähi-idässä; katsoo kuitenkin, että nykyisessä geopoliittisessa toimintaympäristössä on tärkeää tarkastella mahdollisuuksia Turkin kanssa tehtävään yhteistyöhön turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvien nykyisten ja tulevien EU:n politiikkojen yhteydessä; kehottaa Turkin johtoa kuitenkin käsittelemään kiireellisesti maan erittäin vähäistä mukautumista yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja poistamaan muut keskeiset esteet, jotka haittaavat tarvittavan luottamuksen rakentamista kumppaneiden ja liittolaisten välillä, kuten yhtä EU:n jäsenvaltiota vastaan ylläpidetty casus belli, joidenkin muiden suvereeniuden kyseenalaistaminen tai venäläisvalmisteisen S-400-ilmatorjuntajärjestelmän säilyttäminen; panee huolestuneena merkille, että Turkki on hakenut BRICS+-ryhmän jäsenyyttä, kun sillä on tällä hetkellä kumppanuusmaan asema, ja että se harkitsee myös Shanghain yhteistyöjärjestön jäsenyyden hakemista; ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Turkin

mahdollinen BRICS+-ryhmän täysjäsenyys on jyrkästi ristiriidassa EU-jäsenyysprosessin kanssa; korostaa, että tällainen toiminta, joka kuvastaa ei-liberaalia maailmanlaajuisen ja alueellisen hallinnon mallia, voi vaikeuttaa pyrkimyksiä laaja-alaisemman EU:n ja Turkin kumppanuuden kehittämiseksi;

45. antaa tunnustusta Turkin pyrkimyksille toimia välittäjän ja mahdollisessa sovittelijan roolissa Venäjän Ukrainaan kohdistamassa hyökkäyssodassa, mistä ovat osoituksena useat Turkin isännöimät osapuolten väliset suorat neuvottelut Istanbulissa sekä Ukrainalle annettu sotilaallinen, diplomaattinen ja humanitaarinen apu, myös puolustustarvikkeet, joka on auttanut Ukrainaa sen puolustautuessa; toteaa, että Turkki on perinteisesti pitäytynyt kannassa, jonka mukaan se ei tue YK:n kehyksen ulkopuolella hyväksyttyjä pakotteita; pitää kuitenkin edelleen valitettavana, että Turkki ei mukauta toimintaansa EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin Venäjää vastaan, mutta suhtautuu myönteisesti Turkin toteuttamiin toimiin pakotteiden kiertämisen estämiseksi alueensa kautta, kuten yhteisten ensisijaisten tuotteiden jälleenviennin estäminen, ja toteaa niiden tuottaneen jonkin verran tuloksia; kehottaa Turkkia mukauttamaan toimintansa EU:n Venäjän vastaiseen pakotekehykseen; kehottaa Turkin viranomaisia tehostamaan toimiaan rajoittavien toimenpiteiden kiertämisen havaitsemiseksi ja estämiseksi, erityisesti sellaisten kehittyneen teknologian tuotteiden osalta, joita Venäjä käyttää sotilaallisiin tarkoituksiin, estämään näiden tuotteiden vilpillisen kauttakuljetuksen Venäjälle Keski-Aasian kautta, laajentamaan nämä toimet koskemaan myös muita taloudellisesti ratkaisevan tärkeitä tavaroita, vähentämään Venäjältä peräisin olevien energialähteiden käyttöä sekä puuttumaan Venäjän niin sanottuun varjolaivastoon liittyviin meri- ja ympäristöturvallisuusriskeihin; ilmaisee huolensa myös siitä, että Turkki ei ole rajoittanut Venäjän valtion määräysvallassa olevien tiedotusvälineiden toimintaa Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan yhteydessä; panee merkille erityisesti Ukrainaa, Natoa ja energiaturvallisuutta käsittelevien venäläismielisten narratiivien ja Venäjään kytkeytyvän disinformaation laajan esiintymisen Turkin tiedotusympäristössä; kehottaa Turkkia tehostamaan toimiaan ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja disinformaation torjumiseksi; panee huolestuneena merkille, että Turkki on TurkStream- ja Blue Stream -putkistojen kautta merkittävä Venäjän maakaasun tuoja sekä merkittävä öljyn ja öljytuotteiden lähde; ilmaisee jälleen huolensa Turkin tiiviistä yhteistyöstä Venäjän kanssa suurten ydinvoimaloiden kehittämisessä, mukaan lukien Akkuyun ydinvoimala, joka on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2026 ja jonka omistaa ja jonka tulevasta toiminnasta vastaa Venäjän valtion ydinvoimayhtiö Rosatom; vaatii painokkaasti Turkin hallitusta liittymään Espoon yleissopimukseen, joka velvoittaa sopimuspuolet ilmoittamaan naapurimaille suunnitelluista suurhankkeista, jotka todennäköisesti aiheuttavat merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia;

46. ilmaisee huolensa Turkin läheisistä diplomaattisista, taloudellisista ja energia-alan suhteista Iranin islamilaiseen tasavaltaan, mukaan lukien säännöllinen yhteydenpito korkealla tasolla ja kauppasuhteiden sekä iranilaisen kaasun tuonnin jatkuminen; pitää valitettavana, että Turkki ei ole mukauttanut toimiaan vastatoimiin, jotka EU otti käyttöön Iranin tukahduttaessa mielenosoitukset, mukaan lukien islamilaiseen vallankumouskaartiin liittyvät rajoittavat toimenpiteet; panee merkille Yhdysvalloissa Halk Bankası A.Ş. -pankkia (Halkbank) koskevat äskettäiset oikeudelliset menettelyt, joihin kuuluu pakotteiden kiertämiseen ja rahanpesujärjestelyihin liittyviä menettelyjä; kehottaa Turkkia mukauttamaan toimiaan asteittain EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kantoihin ja pakotejärjestelmään; panee huolestuneena merkille, että sotilasoperaatioilla Iranin johtoa vastaan on maantieteellisen läheisyyden vuoksi vaikutuksia Turkkiin myös heijastusvaikutusten kautta, erityisesti muuttoliikepaineiden lisääntyessä jälleen; korostaa alueellisen koordinoinnin sekä tiiviin yhteistyön merkitystä Turkin ja muiden kansainvälisten kumppanien kanssa tässä yhteydessä;

47. pitää myönteisenä Turkin pitkäaikaista kantaa, jonka mukaan se kannattaa kahden valtion ratkaisua Israelin ja Palestiinan väliseen konfliktiin, mikä on EU:n kannan mukaista, ja sen aktiivista osallistumista kahden valtion ratkaisun toteuttamista varten muodostettuun maailmanlaajuiseen allianssiin; suhtautuu myönteisesti Turkin panokseen Gazan tulitauon sovittelutoimissa ja Sharm El-Sheikhissä lokakuussa 2025 pidetyssä Gazan rauhanhuippukokouksessa; tuomitsee sen, että Turkin valtaapitävät tukevat aktiivisesti EU:n terroristijärjestöksi luokittelemaa Hamasia ja että Turkki on kieltäytynyt nimeämästä sitä terroristijärjestöksi, mikä on ristiriidassa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa; pitää myös valitettavana, että Turkki ei ole tuominnut Hamasin 7. lokakuuta 2023 tekemää hyökkäystä Israelia vastaan; varoittaa Turkin yhteydenpidosta ääriajatteluun kytkeytyviin alueellisiin toimijoihin ja toteaa, että tällaiset yhteydet voivat hankaloittaa EU:n ja Turkin välisiä suhteita sekä heikentää alueellista vakautta; kehottaa Turkkia pysymään vahvasti sitoutuneena monenväliseen järjestelmään, jonka ytimessä on Yhdistyneet kansakunnat, sillä se on olennainen kehys kattavan, oikeudenmukaisen ja kestävän ratkaisun löytämiseksi Israelin ja Palestiinan välisessä konfliktissa;

48. panee merkille Turkin kasvaneen vaikutusvallan Syyrian tapahtumiin Assadin hallinnon kaaduttua sekä sen tiiviit yhteydet Syyrian nykyiseen siirtymävaiheen johtoon, mihin kuuluu sotilaallisen koulutuksen ja neuvonantajatuen antaminen; on edelleen huolissaan Turkin joukkojen jatkuvasta läsnäolosta maassa sekä Turkin tukemien aseellisten ryhmien osallisuudesta viimeisimpiin väkivaltaisuuksiin Syyrian pohjois- ja koillisosissa, ja toteaa, että ne kohdistuivat muun muassa ryhmiin, joilla oli ratkaiseva rooli kansainvälisessä taistelussa Da’eshia vastaan; tuomitsee pitkäaikaisen sotilaallisen infrastruktuurin ja hallinnollisten

rakenteiden perustamisen Turkin valvomille miehitetyille alueille; kehottaa Turkkia olemaan rakentavasti yhteydessä Syyrian valtaapitäviin, kunnioittamaan Syyrian suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta sekä käsittelemään sen turvallisuuteen liittyviä huolenaiheita noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta ja varmistamaan, että kaikki syyrialaiset, kurdit mukaan lukien, voivat nauttia turvallisuudesta ja perusoikeuksista, sekä olemaan millään tavalla sekaantumatta Syyrian sisäisiin prosesseihin; tuomitsee viimeisimpien Syyrian armeijan ja kurdien johtamien Syyrian demokraattisten joukkojen välisten väkivaltaisuuksien yhteydessä siviiliväestöön kohdistuneet hyökkäykset, jotka aiheuttivat lukuisia kuolonuhreja ja sen, että suuri määrä siviilejä joutui siirtymään; tuomitsee myös sen, että humanitaarista apua ei ole saatavilla; toivoo, että Syyrian siirtymävaiheen hallituksen ja Syyrian demokraattisten joukkojen välinen viimeisin sopimus, jossa määrätään kurdijoukkojen ja -instituutioiden asteittaisesta integroimisesta valtioon sekä kurdien kulttuuristen, kielellisten ja kansalaisoikeuksien historiallisesta tunnustamisesta, mahdollistaa Syyrian koillisosien vakauden, sillä se on keskeinen edellytys kattavan poliittisen siirtymän onnistumiselle maassa; varoittaa, että alueen turvallisuuden huomattava heikkeneminen voisi auttaa Da’eshia taas vahvistamaan asemaansa; korostaa, että kaikkien Syyrian säilöönottolaitoksissa olevien täysi-ikäisten Da’esh-taistelijoiden ja sellaisiksi epäiltyjen siirtoihin Turkkiin tai Turkin kautta on edelleen sovellettava tehokkaita säilöönotto-, seuranta- ja tiedonvaihtojärjestelyjä myös kaikissa rajatylittävissä siirroissa; toteaa Syyrian talouden jälleenrakentamiseen tarvittavan merkittäviä investointeja ja panee merkille Turkin kiinnostuksen osallistua siihen; ilmaisee tukensa EU:n ja Turkin tiiviille ja rakentavalle yhteistyölle tältä osin;

49. vahvistaa tukevansa Armenian ja Turkin välisten suhteiden normalisointia sovinnon, hyvien naapuruussuhteiden, alueellisen vakauden ja turvallisuuden sekä sosioekonomisen kehityksen edistämiseksi ja suhtautuu myönteisesti tähän mennessä saavutettuun edistykseen, mukaan lukien tiettyjen viisumimenettelyjen helpottaminen, valmistelut rajan avaamiseksi kolmansien maiden kansalaisille ja diplomaattipassin haltijoille sekä Turkish Airlinesin suorien lentojen uudelleenkäynnistäminen; kannustaa Turkkia edistämään tätä prosessia määrätietoisesti prosessin omista lähtökohdista ilman, että sen eteneminen sidotaan Turkin suhteisiin kolmansiin maihin; kehottaa kumpaakin maata jatkamaan työtä yhteyksien parantamiseksi, jotta helpotetaan Euroopan ja Aasian välistä maayhteyttä, edistetään historiallista sovintoa, parannetaan yritystoiminnan toimintaympäristöä ja vahvistetaan ihmisten välisiä yhteyksiä; tukee komission toimia EU:n alueiden välisten yhteyksien ohjelman edistämiseksi, johon Turkki, Armenia ja Azerbaidžan osallistuvat ja johon kuuluu hankkeita, kuten Kars–Tbilisi–Baku-rautatieyhteys, joilla on merkittävä potentiaali edistää alueellista vakautta sekä taloudellista ja sosiaalista kehitystä; kannustaa Turkkia tukemaan Armenian ja Azerbaidžanin välistä

rauhanprosessia ja kannustaa jälleen kerran Turkkia myös tunnustamaan armenialaisten kansanmurhan ja tasoittamaan siten tietä Turkin ja Armenian kansojen väliselle aidolle sovinnonteolle sekä noudattamaan kaikilta osin velvollisuuksiaan suojella Armenian kulttuuriperintöä;

EU:n ja Turkin laajemmat suhteet

50. toistaa vakaan näkemyksensä, jonka mukaan Turkki on strategisesti merkittävä maa, vaikka sen liittymisprosessi onkin tällä hetkellä pysähdyksissä, koska Kööpenhaminan kriteerit eivät täyty ja demokraattiset uudistukset puuttuvat; korostaa, että on tärkeää ylläpitää rakentavaa vuoropuhelua ja syventää yhteistyötä aloilla, joilla on strategista merkitystä molemmille osapuolille, myös Kyprokseen liittyvissä kysymyksissä, vaiheittaisella, oikeasuhtaisella ja peruutettavissa olevalla tavalla ja Eurooppa-neuvoston huhtikuussa antamien 2024 päätelmien mukaisesti; vahvistaa, että EU on edelleen sitoutunut pitämään yllä vuoropuheluun, kunnioitukseen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvia parhaita mahdollisia suhteita Turkkiin kansainvälisen oikeuden ja hyvien naapuruussuhteiden mukaisesti;

51. suhtautuu tältä osin myönteisesti EU:n ja Turkin suhteiden vahvistamiseen liittymisprosessin ulkopuolella yhteistä etua koskevilla aloilla 29. marraskuuta 2023 annetun EU:n ja Turkin suhteiden tilannetta koskevan yhteisen tiedonannon suositusten mukaisesti vaiheittaisella, oikeasuhtaisella ja peruutettavissa olevalla tavalla; suhtautuu lisäksi myönteisesti viimeaikaisiin korkean tason vuoropuheluihin kaupan ja talouden, muuttoliikkeen ja turvallisuuden, ilmaston sekä tieteen, tutkimuksen, teknologian ja innovoinnin aloilla; kehottaa jälleen käynnistämään uudelleen kaikki asiaankuuluvat korkean tason vuoropuhelut sekä tarvittaessa perustamaan jäsenneltyjä korkean tason vuoropuheluja alakohtaisesta yhteistyöstä muiden yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi;

52. kannattaa yhteyksien syventämistä Turkin kanssa energian, liikenteen ja digitaalisten ja ihmisten välisten yhteyksien aloilla EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti esimerkkinä hyvästä käytännönläheisestä ja molempia osapuolia hyödyttävästä yhteistyöstä, jolla voidaan edistää rauhaa ja vakautta alueella; painottaa, että on strategisesti tärkeää nopeuttaa sellaisten infrastruktuurihankkeiden päätökseen saattamista, joilla parannetaan EU:n ja Turkin välisiä yhteyksiä, laajennettujen Euroopan laajuisten verkkojen mukaisesti; korostaa Turkin merkitystä mannertenvälisiä yhteyksiä koskevien aloitteiden kehittämisessä ja toiminnassa, kuten yhä tärkeämpi vaihtoehtoinen kauppareitti Euroopan ja Aasian välillä (keskikäytävä), joka voi edistää merkittävästi EU:n toimitusketjujen häiriönsietokykyä sekä parantaa taloudellista yhteistyötä ja joka voi olla tärkeässä asemassa EU:n laajempien strategista autonomiaa koskevien aloitteiden

edistämisessä; kehottaa kehittämään ripeästi Mustanmeren kehätietä ja rautatieyhteyksiä; suhtautuu myönteisesti Turkin valmiuteen investoida Turkin, Bulgarian ja Romanian yhdistävän Mustanmeren valtatien rakentamiseen;

53. kehottaa komissiota toteuttamaan muiden ehdokasmaiden myönteisten kokemusten pohjalta tarvittavat järjestelyt, jotta verkkovierailupalvelujen käyttö kotimaan hinnalla voidaan ulottaa mahdollisimman pian myös Turkkiin; kehottaa komissiota harkitsemaan toimia yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) ja muiden asiaankuuluvien ohjelmien laajentamiseksi, jotta voidaan parantaa ihmisten välisiä yhteyksiä; suhtautuu myönteisesti raportointikaudella saavutettuun hyvään edistymiseen tiede- ja tutkimusyhteistyössä, erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelmaan osallistumisen osalta; tukee Turkin osallistumista EU:n pelastuspalvelumekanismiin ja kehottaa syventämään EU:n ja Turkin välistä yhteistyötä pelastuspalvelun ja häiriönsietokykyisen infrastruktuurin aloilla korostaen tarvetta vahvistaa hajautettuja kunnallisia valmiuksia ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista sekä parantaa koordinointia ja viestintää kansalaisille;

54. toistaa näkemyksensä, että EU:n tulliliitto on pantava kokonaisuudessaan täytäntöön ja että sitä on nykyaikaistettava erityisesti nykyinen geopoliittinen tilanne huomioon ottaen; on tietoinen siitä, että EU:n ja Turkin talouden merkittävät alat pitävät tämän yli 30 vuotta voimassa olleen välineen päivittämistä tärkeänä; on valmis tukemaan uudistettua tulliliittoa, jonka soveltamisala on laajempi ja molempia osapuolia hyödyttävä ja joka voisi tuoda huomattavaa taloudellista ja strategista hyötyä molemmille kumppaneille, vahvistaa kaupankäyntiä, investointeja ja toimitusketjujen häiriönsietokykyä, vauhdittaa digitaalista ja vihreää siirtymää, julkisia hankintoja sekä kestävää kehitystä koskevia sitoumuksia ja edistää siten sekä EU:n että Turkin taloudellista turvallisuutta; korostaa kuitenkin, että parlamentin hyväksynnän saaminen prosessin päätteeksi edellyttää, että uudistus nojaa vahvasti ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin, kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen, yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan noudattamiseen ja hyviin naapuruussuhteisiin liittyvään ehdollisuuteen, mihin kuuluu se, että Turkki panee Ankaran sopimuksen laajentamista kaikkiin jäsenvaltioihin koskevan lisäpöytäkirjan täytäntöön kokonaisuudessaan ilman poikkeuksia ja syrjimättömällä tavalla, minkä lisäksi siihen on sisällyttävä toimia vihreän siirtymän tukemiseksi ja pienten ja keskisuurten yritysten sopeutumisen helpottamiseksi; on tyytyväinen viime kaudella havaittuihin myönteisiin kehitysaskeleisiin, kuten kaupan esteiden vähenemiseen, joka seurasi kaupan alan korkean tason vuoropuhelun järjestämistä;

55. korostaa komission tulevien aloitteiden, kuten teollisuutta vauhdittavan säädöksen ja Made in Europe -lähestymistavan, merkitystä EU:n ja Turkin väliselle kaupalle, kun otetaan huomioon

mahdolliset tiukat vaatimukset, jotka voivat lopulta edellyttää EU:n hankintasääntöjen perusteellista uudistamista ja vaikuttaa merkittävästi jo ennestään vanhentuneeseen EU:n ja Turkin väliseen tulliliittoon; suhtautuu myönteisesti siihen, että komission ehdotuksessa teollisuutta vauhdittavaksi säädökseksi säädetään jo, että sellaisista kumppanimaista peräisin olevat tuotteet, joiden kanssa unioni on tehnyt vapaakauppa-alueen tai tulliliiton perustavan sopimuksen – kuten Turkki – katsotaan unionin alkuperää oleviksi; kannattaa tätä lähestymistapaa ja kehottaa ehdottamaan tulevaisuudessa muuta asiaankuuluvaa lainsäädäntöä samassa hengessä, jotta voidaan edelleen ottaa huomioon ehdokasmaiden markkinoiden ja talouksien tiiviimmän yhdentymisen merkitys, erityisesti silloin, kun näillä mailla on tulliliitto EU:n kanssa;

56. pitää erittäin valitettavana, että Turkki ei ole edistynyt viisumivapauteen vaadittavien edellytysten täyttämisessä; toteaa jälleen olevansa halukas aloittamaan viisumivapausprosessin heti, kun Turkin viranomaiset täyttävät kaikki kuusi selkeästi jäljellä olevaa edellytystä syrjimättömällä tavalla kaikkien EU:n jäsenvaltioiden osalta ja mukautuvat EU:n viisumipolitiikkaan; pitää valitettavana, että Turkin kansalaisilla on ongelmia heidän esittäessään viisumipyyntöjä ja -hakemuksia EU:n jäsenvaltioihin, mikä johtuu pyyntöjen huomattavasta lisääntymisestä ja järjestelmän väärinkäyttöön liittyvistä peloista; toteaa kuitenkin, että viisumien saatavuuden parantamiseen on sitouduttu poliittisesti, ja kehottaa kumpaakin osapuolta tehostamaan toimia jäljellä olevien teknisten ja hallinnollisten esteiden poistamiseksi; kehottaa EU:n jäsenvaltioita lisäämään tätä varten varattuja resursseja; tukee toimia viisumien myöntämisen helpottamiseksi erityisesti yritystoimintaa varten ja Erasmus-opiskelijoille; pitää erittäin valitettavana Turkin viranomaisten jatkuvia yrityksiä syyttää EU:ta siitä, ettei se ole edistynyt tässä asiassa, vaikka ne eivät itse ole ryhtyneet tarvittaviin toimiin jäljellä olevien edellytysten täyttämiseksi; muistuttaa Turkkia siitä, että tilanne, jossa jäljellä olevien edellytysten täyttämisessä ei tapahdu konkreettista ja kumulatiivista edistymistä, vaikuttaa suoraan yritystoimintaan ja Erasmus-opiskelijoihin; pitää valitettavana, että Turkin hallitus käyttää väärin erityispasseja, joiden määrää ei tiedetä, eikä toteuta tarvittavia toimia pyrkiäkseen tilanteeseen, joka voisi hyödyttää koko väestöä; kehottaa Turkin hallitusta puuttumaan jäljellä oleviin esteisiin, jotka estävät viisumivapautta koskevan vuoropuhelun uudelleen käynnistämisen, ja kehottaa myös neuvostoa tekemään sen jälkeen oman osuutensa; panee merkille EU:n ja jäsenvaltioiden päätöksen ottaa käyttöön kehys toistuvaisviisumeja varten 15. heinäkuuta 2025;

57. suhtautuu myönteisesti Euroopan investointipankin toiminnan uudelleenkäynnistymiseen Turkissa sekä Euroopan kestävän kehityksen rahaston puitteissa toimivaan Turkin investointijärjestelyyn, jonka avulla voidaan vahvistaa investointitukea takuuohjelmien kautta kolmessa yleisessä politiikan painopisteessä, nimittäin vihreän kehityksen ohjelmassa, Global

Gateway -strategiassa sekä työllisyyden ja kasvun alalla, EU:n arvojen kunnioittamista koskevia asiaankuuluvia ehtoja noudattaen; tähdentää, että on tarpeen varmistaa, että EU:n ohjelmista eivät hyödy Turkissa yhteisöt, jotka eivät kunnioita EU:n perusarvoja;

58. tukee EU-osapuolen päätöstä lykätä Istanbulin pormestarin Ekrem İmamoğlun ja muiden henkilöiden pidätyksen ja vangitsemisen jälkeen EU:n ja Turkin parlamentaarisen sekavaliokunnan 82. kokousta, joka oli määrä pitää 14. ja 15. huhtikuuta 2025 Ankarassa; pitää kiinni kannastaan, jonka mukaan parlamentaarinen vuoropuhelu on edelleen keskeinen osa EU:n ja Turkin suhteita, ja toivoo, että sekavaliokunnan työ voi jatkua pian olosuhteiden sen salliessa; pitää valitettavana Turkin viranomaisten päätöstä olla kutsumatta Euroopan parlamenttia tarkkailemaan toukokuussa 2023 järjestettyjä presidentin- ja parlamenttivaaleja väitetyn epäoikeudenmukaisen kohtelun vuoksi ja toteaa, että Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous ja Etyjin parlamentaarinen yleiskokous oli kutsuttu; toivoo, että Euroopan parlamentin valtuuskunta kutsutaan tarkkailemaan maassa järjestettäviä tulevia vaaleja;

EU:n ja Turkin suhteiden tulevaisuudennäkymät

59. toistaa näkemyksensä, jonka mukaan Turkin hallitus ei ole toteuttanut tarvittavia toimia maan nykyisten perustavanlaatuisten demokraattisten puutteiden korjaamiseksi, ja katsoo siksi edelleen, että Turkin EU-jäsenyysprosessia ei voida jatkaa nykyisissä olosuhteissa huolimatta Turkin yhteiskunnan enemmistön demokraattisista ja Eurooppa-myönteisistä pyrkimyksistä; panee merkille Turkin opposition edustajien viimeaikaiset kehotukset käynnistää jälleen yhteydenpito ja avata liittymisneuvottelut uudelleen; arvostaa tätä innovatiivista ja rohkeaa lähestymistapaa; suhtautuu kuitenkin epäilevästi sen tukemiseen, ellei Turkin hallitus anna selkeää viestiä halustaan sitoutua uudelleen EU-jäsenyyteen konkreettisin ja uskottavin toimin;

60. muistuttaa, että kuten muidenkin ehdokasmaiden tapauksessa, liittymisprosessi riippuu siitä, täyttääkö maa kaikilta osin Kööpenhaminan kriteerit ja normalisoiko se suhteensa kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin; korostaa, että Turkin rakentavat toimet – myös Kyproksen kysymyksen osalta – ovat edelleen avainasemassa pyrittäessä tiivistämään EU:n ja Turkin välistä yhteistyötä; katsoo tässä yhteydessä, että Turkin valtaapitävien olisi esiin tuomiaan EU-pyrkimyksiään edistäessään kiinnitettävä vähemmän huomiota maan turvallisuus- ja puolustusvalmiuksiin ja sen sijaan puututtava maassa vallitsevaan demokratian heikkoon tilaan; toteaa olevansa sitoutunut viemään liittymisprosessia eteenpäin, jos Turkin hallitus toteuttaa nämä tarvittavat toimet;

61. kannustaa Turkin hallitusta olemaan rakentavasti yhteydessä EU:n toimielimiin ja jäsenvaltioihin ja pyrkimään kohti tiiviimpää,

dynaamisempaa ja strategisempaa kumppanuutta jäissä olevan liittymisprosessin ulkopuolella asiaa koskevien neuvoston ja Eurooppa-neuvoston päätelmien ja sovittujen ehtojen pohjalta; painottaa tarvetta aloittaa pohdintaprosessi siitä, miten tässä uudessa rakentavassa ja edistyksellisessä EU:n ja Turkin suhteiden kehyksessä, joka perustuu demokratian periaatteiden, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien kunnioittamiselle, voidaan ottaa huomioon kaikkien osapuolten edut; korostaa tarvetta vahvistaa EU:n ja Turkin välistä kumppanuutta esimerkiksi asettamalla etusijalle nykyisen assosiaatiosopimuksen uudistaminen ja kehittäminen;

62. katsoo kuitenkin, että demokratian ja oikeusvaltion jatkuva taantuminen lähitulevaisuudessa loitontaa maata entisestään EU:sta ja murentaa luottamusta, jota tarvitaan myös yhteistyön ja kumppanuuden todelliseen vahvistamiseen yhteisen edun mukaisilla aloilla, kuten kaupan, energian ja turvallisuuden aloilla;

63. katsoo, että on EU:n edun mukaista arvioida uudelleen, millä tavoin Turkki voidaan pitää sidoksissa EU:hun paitsi normien myös arvojen ja periaatteiden osalta, sekä laatia poliittisia aloitteita tämän päämäärän mukaisesti; on huolissaan toisen autokraattisen järjestelmän asteittaisesta vakiinnuttamisesta EU:n lähialueilla, sillä tällaisella kehityksellä on suoria ja kauaskantoisia vaikutuksia unionin pitkän aikavälin etuihin ja vakauteen; vaatii kaikkia EU:n toimielimiä, jäsenvaltioita ja Eurooppa-neuvostoa ottamaan painokkaasti kantaa demokratian jatkuvaan taantumiseen ja ihmisoikeuksien loukkauksiin Turkissa, erityisesti meneillään olevaan moniarvoisen demokratian purkamiseen, sillä se ei ole ristiriidassa parhaiden mahdollisten EU:n ja Turkin välisten suhteiden tavoittelun kanssa; kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa varmistamaan, että Turkissa vierailevat korkean tason viranhaltijat tapaavat monipuolisesti poliittisten ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien edustajia, jotta maasta saadaan kattavampi kuva;

64. toistaa olevansa erittäin sitoutunut jatkamaan tukeaan Turkin riippumattomalle kansalaisyhteiskunnalle; kehottaa komissiota jatkamaan ja lisäämään poliittista ja taloudellista tukeaan Turkin elinvoimaiselle ja demokratiaa kannattavalle kansalaisyhteiskunnalle, jonka pyrkimykset voivat auttaa synnyttämään EU:n ja Turkin suhteiden syventämiseen tarvittavaa poliittista tahtoa; katsoo, että vaikka kannustimiin ja liiketoimiin perustuvat lähestymistavat toimivat monilla EU:n ja Turkin yhteistyön aloilla, ne eivät ole edistäneet maan demokratisoitumista; korostaa tässä yhteydessä, että liittymisprosessin jatkaminen riippuu ennen kaikkea Turkin johdon ja yhteiskunnan vankkumattomasta poliittisesta tahdosta muuttua täysimittaiseksi demokratiaksi ja siihen EU ei voi niitä pakottaa;

65. kehottaa jälleen vahvistamaan ja syventämään keskinäistä tuntemusta ja ymmärrystä Turkin ja EU:n yhteiskuntien välillä,

edistämään kulttuurista kasvua ja sosiokulttuurista vaihtoa sekä torjumaan kaikkia yhteiskunnallisten, uskonnollisten, etnisten tai kulttuuristen ennakkoluulojen ilmenemismuotoja; painottaa tähän liittyen, että EU:n ja Turkin suhteiden kannalta on tärkeää helpottaa ihmisten välisiä yhteyksiä, erityisesti demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien edistämiseksi; kannustaa Turkkia ja EU:ta edistämään yhteisiä arvoja, erityisesti tukemalla nuoria;

°

° °

66. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, neuvostolle ja komissiolle; pyytää, että tämä päätöslauselma käännetään turkiksi ja välitetään Turkin tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille.